

ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ ΙΘ'

ΑΡ. 229

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΗ ..... Κανόνας του 'Εθνομάρτυρα Κυπριανού (ποίημα).
Ν. ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗ ..... Οί νέοι κι' έμεις (απόψεις).
Σ. Α. ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ..... 'Η Γυναίκα που έφυγε (ποίημα).
Ι. Ν. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ..... Μελετώντας τους «'Ελεύθερους Πολιορκημένους»
του Σολωμού (μελέτη).
Θ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ ..... Τό μοιραίο (ποίημα).
Ν. Χ. ΚΟΝΟΜΗ ..... Ευμάθιος Φιλοκάλης και 'Αλέξιος Κομνηνός (μελέτη).
Α.Σ.Ι. .... Edna St. Vincent Millay (σημείωμα).
EDNA ST. VINCENT MILLAY (Μεταφρ. Α. Σ. 'Ιωάννου) ..... "Ανοιξη,
Θρήνος (ποιήματα).
WOLFGANG BRSCHERT (Μεταφρ. Α. Ν. Χριστοφίδη) ..... Το ρολόι της
κουζίνας (διήγημα).
Ν. Α. ΜΙΚΕΛΛΙΔΗ ..... Σάν τον 'Αντώνιο και την Κλεοπάτρα (ποίημα).
ΝΤΟΛΛΗΣ ΝΤΑΛΚΑ ..... 'Ο Ταχυδρόμος (ποίημα).
ΛΟΥΛΑΣ ΙΕΡΩΝΥΜΙΔΟΥ ..... 'Ελληνική μουσική και 'Ελληνες
μουσουργοί (μελέτη).
GUILLAUME AFOLLINAIRE (Μεταφρ. Τηλ. Παντελίδη) Le bon sommeil (ποίημα).
ΑΝΔΡ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ ΚΥΠΡΟΛΕΟΝΤΑ ..... 'Εκ προμελέτης (νουβέλλα).
Ζωγραφικοί πίνακες: VINCENT VAN GOGH ..... Αυτόπροσωπογραφία.

(*Η συνέχεια στην επόμενη σελίδα).

ΚΥΠΡΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ, 1954

11.11
(CYPRI)

ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑΣ ΣΧΟΛΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ετησία συνδρομή: Διά την Κύπρον 15 σελίνια.
Διά την Ελλάδα, Αίγυπτον καί Ἀγγλίαν 1 λίρα.
Διά την Ἀμερικὴν καὶ ἄλλαχοῦ 5 δολλάρια.
2 σελίνια.

Τιμὴ τεύχους

Διευθυντής: **ΝΙΚΟΣ ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ**, Σανταρόζα 5, Λευκωσία (Κύπρου).
Ἱδρυτές: Κ. ΠΡΟΥΣΗΣ, ΑΝΤ. ΙΝΤΙΑΝΟΣ, Ν. ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗΣ.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ. Φρ. Π. Βράχα: Ἡ γιορτὴ τοῦ Κατακλυσμοῦ.— ΕΛΛΗ-
ΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ. Ν. Κ.: Ἰωάννης Γ. Νοταρᾶς.— Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΝΕΥ-
ΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ. Γ. Πράτσια: Τὰ μεγάλα θραβεῖα Κλώντ Ντελβενκούρ, Θεα-
τρικὴ ἐπισκόπησι, Εἰδήσεις.— Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ. Μαργαρίτας
Δαλμάτη: Λογοτεχνικὲς εἰδήσεις, Καλλιτεχνικὰ νέα.— ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ. Κ. Σπυ-
ριδάκι: Ἄνας Μοράθα-Χατζηνικολάου «Ὁ Ἅγιος Μάμας».— Κ. Προυσῆ:
Κ. Ν. Κωνσταντινίδη «Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ὁ Ἡγεμόνας καὶ τὸ Ροδίτι-
κο Μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς Καλόπετρας». Εὐγ. Παλαιολόγου-Πετρόνδα
«Γιὰ σὰς Μητέρες».— Κ. Χρυσάνθη: Ἅγι Θεοῦ «Ἡρωικὴ Διλογία».— Δ. Σ.
Εὐαγγελίδη: Πέτρου Χρονᾶ «Υδατογραφίες».— Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ.
Γ.Μ.Φ.: Ἐκθεσὴ ἔργων δέκα μαθητῶν τοῦ Παρθένου.— ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ
ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Χάρη Γαβριηλίδη: Λογοτεχνικὰ νέα, Τὸ θέατρο,
Μουσικὴ κίνησι.— ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΤΟΥ ΣΟΛΩ-
ΜΟΥ.— ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ Γ. ΡΩΣΣΙΔΗ.— ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ
ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΧΡ. ΚΑΡΜΙΟΥ.— ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩ-
ΝΙΣΜΑ ΚΥΡΙΛΛΟΥ Γ.— ΠΩΣ ΜΑΣ ΚΡΙΝΟΥΝ.— ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΝΕΕΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ.— ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.— ΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΩΝ «ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ».— ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗ.

Γενικοὶ ἀντιπρόσωποι διὰ τὴν Κύπρον: **ΧΡ. ΣΟΦΟΚΛΕΙΔΗΣ & ΣΙΑ**

10 MAR 2006 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Ἐξαιρέτα Ἐπιτραπέζια

ΔΩΡΕΑ

ΚΡΑΣΙΑ

Λευκό
Ξηρό

Ἐρυθρό
Ξηρό

Παλαιωμένα ὑπὸ ιδεώ-
δεις συνθήκας θερμοκρα-
σίας εἰς τὴν μοναδικὴν ἐν
Κύπρῳ ἰσοθερμικὴν «κά-
βα», φέρουν ἐπὶ τοῦ πε-
ριλαιμίου τῆς φιάλης τὴν
χρονολογίαν τῆς ἐσοδεί-
ας ἀπὸ τὴν ὁποῖαν κατε-
σκευάσθησαν, ὥστε ὁ κα-
θένας νὰ ἐλέγῃ τὴν ἡλι-
κίαν των ἢ νὰ ἐκλέγῃ τὸ
κρασί τῆς ἐσοδείας ποῦ
προτιμᾷ.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΚ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣΗΣ ΤΩ 1841
ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΙΔΡΥΘΕΙΣΗΣ ΤΩ 1893

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΙ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ : ΑΘΗΝΑΙ, ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΤΣΙΑ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Β' : » ΟΔΟΣ ΤΣΩΡΤΣΙΑ 38

126 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΘ' ΑΠΑΣΑΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ:

ΕΝ ΑΓΓΛΙΑΙ: ΛΟΝΔΙΝΟΝ — 6, OLD JEWRY, E.C. 2

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ—25, RUE CHERIF PACHA
ΚΑΪΡΟΝ—15 & 17, RUE TALAAT HARB PACHA
ΠΟΡΤ ΣΑΪΔ—RUE FOUAD 1

ΕΝ ΚΥΠΡΩ: ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΛΕΜΕΣΟΣ, ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ { ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ = ΔΙΕΤΝΑΤΕΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ = ΕΤΝΑΤΕΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ Β' = ΝΑΒΑΤΕΝ

ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

ATLANTIC BANK OF NEW YORK

MAIN OFFICE, 205 WEST 33RD STREET — NEW YORK 1, N.Y.
BRANCH AT 139, WILLIAM STREET — NEW YORK 38, N.Y.

THE SOUTH AFRICAN BANK OF ATHENS LTD.,

116, MARSHALL STREET — JOHANNESBURG
EXCHANGE PLACE — CAPE TOWN

ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Τὰ Καλύτερα Αυτόματα Ήλεκτρικά Πλυντήρια

B E N D I X

Μ Ε Ε Ν Α

«Άγγιγμα τοῦ Κουμπιού» τελειώνει ἡ ἡμέρα πλυσίματος.

«Ὅλο τὸ πλύσιμο τῶν ἀσπρόρουχων σας γίνεται αὐτομάτως.»

ΜΟΝΑΧΟ ΤΟΥ:

- ★ Βρέχει τὰ ρούχα.
- ★ Τὰ πλένει.
- ★ Τὰ τινάζει 3 φορές.
- ★ Τὰ στεγνώνει.
- ★ Βγάζει τὰ νερά του αὐτόματα.
- ★ Σβήνει τὸν ἠλεκτρισμὸ του.

Ἑκατομμύρια οἰκοκυρῶν κατόχων τοῦ ΜΠΕΝΤΙΞ σ' ὅλο τὸν κόσμον ἀπολαμβάνουν ἡσυχία κατὰ τίς ἡμέρες πλυσίματος. Οἱ τυχερές αὐτὲς οἰκοκυρές δὲν ἔχουν παρὰ νὰ θάλουν τὰ λερωμένα ρούχα στὸ πλυντήριο τους, ν' ἀγγίσουν τὸ κουμπί, καὶ νὰ θάλουν σαποῦνι. Τὰ BENDIX κάνουν τὰ ὑπόλοιπα...

Αὐτομάτως καὶ μὲ τελειότητα.

BENDIX Αυτόματα Πλυντήρια.

Ἀντιπρόσωποι ἐν Κύπρῳ:

ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ν. Π. ΛΑΝΙΤΗΣ ΛΤΔ.

ΛΕΜΕΣΟΣ — ΛΕΥΚΩΣΙΑ — ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

ΛΑΡΝΑΞ — ΠΑΦΟΣ.

ΤΟ ΓΛΥΚΟΠΟΤΟ "333"

ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ

ΣΤΕΙΤ
ΕΞΠΡΕΣ
"333"

ΕΙΣ ΚΟΥΤΙΑ ΤΩΝ

10 και 12

Πρὸς 10 Γρ.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΝΤΑΙ ΥΠΟ ΤΗΣ ARDATH TOBACCO CO. (CYPRUS) LTD.
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΔΙΑΝΟΜΕΙΣ Π. Μ. ΤΣΕΡΙΩΤΗΣ ΑΤΑ., ΛΕΥΚΩΣΙΑ.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ ΑΤΑ.

22 ΟΔΟΣ ΚΛΕΑΝΘ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ

- THE EMPLOYERS LIABILITY ASSURANCE CORP. LTD.
- THE MERCHANTS' MARINE INS. Co. LTD.,
- THE PRUDENTIAL ASSURANCE Co. LTD. (LIFE).

Τ. Κ. 180

ΤΗΛ. 2487

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΓΟΗΤΕΥΤΙΚΗΣ
ΑΦΗΓΗΣΕΩΣ ΚΑΙ
ΛΕΠΤΗΣ ΨΥΧΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΝΙΚΟΥ ΚΡΑΝΙΔΙΩΤΗ

ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ

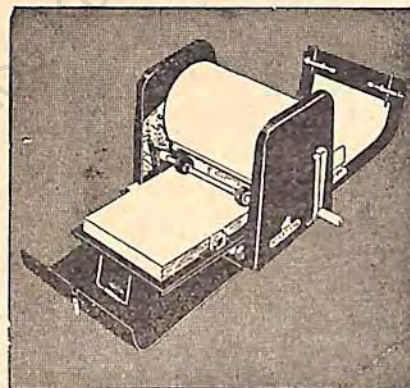
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Θέματα ειλημμένα από την
Κυπριακήν ζωήν και φύσιν.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΠΟΛΥΓΡΑΦΟΙ

RONE

Χειροκίνητοι — Ήλεκτρικοί
Αυτόματοι — Οικονομικοί
Εύκολώτατοι εις τὸν χειρισμὸν

10.000 ἐκτυπώσεις ἀπὸ ἓνα κηρόχαρτον.
Ἄπλαϊ καὶ πολύχρωμοι ἐκτυπώσεις.

— ΑΜΕΣΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ —

Τιμαὶ ἀπὸ £33.—

Διὰ τὰ σχολεῖα εἰδικαὶ ἐκπτώσεις

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ:

ΠΙΕΡΙΔΗΣ & ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Ὁδὸς Λήδρας 203 — ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Γνωρίζετε ότι...

Ένω τὸ ΣΠΕΛ

εἰσήχθη τελευταῖον στὴν Κύπρον, ἐν τούτοις πωλεῖται εἰς μεγάλας ποσότητας καθημερινῶς ἄνευ μεγάλων διαφημίσεων καὶ δωρεὰν κουτιῶν;

Τὸ ΣΠΕΛ πωλεῖται, δὲν χαρίζεται, γιὰτὶ πρόκειται περὶ εἶδους καλῆς ποιότητος.

Τὸ ΣΠΕΛ πωλεῖται μόνον του, γιὰτὶ συστήνεται ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, ἀπὸ τὲς οἰκοκυρὲς τῆς Κύπρου ποὺ τὸ δοκίμασαν καὶ ἔκαναν σύγκρισι μὲ ἄλλες σκόνες.

Νά, τί μᾶς γράφουν χιλιάδες πρόσωπα ἀπὸ ὅλην τὴν Κύπρον:

«Ἡ σκόνη ΣΠΕΛ πλένει καὶ καθαρίζει καλλίτερα ἀπὸ ἄλλες σκόνες, μαλακώνει καὶ διατηρεῖ ὅλες τὶς ποιότητες ὑφασμάτων καὶ ἔσωρούχων, ζωηρεύει τοὺς χρωματισμούς, δὲν σκληρύνει καὶ δὲν καίει τὰ χέρια κατὰ ἢ μετὰ τὴν πλύσιν, μυρίζει εὐχάριστα».

“Ὅλα αὐτὰ τὰ προτερήματα τοῦ ΣΠΕΛ μπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ τὰ διαπιστώσετε ἀπὸ τὴν πρώτη δοκιμή. Ἐὰν δὲν μείνετε ἱκανοποιημένοι, σᾶς ἐπιστρέφομεν τὰ χρήματά σας.

ΤΟ ΣΠΕΛ ΘΑ ΤΟ ΒΡΗΤΕ ΠΑΝΤΟΥ

REGIS THE SUPREME *Ice Cream*

REGIS

LUCKY DREAM

Τὸ σιγαρέττο σας.

Θὰ τὴν ἐκτιμῆσετε

Εὐχευστὴ, εὐχάριστη
καὶ δυναμωτικὴ τροφή
διὰ μικρὰς καὶ μεγάλους

τυρὶ
Γραβιέρα Ἑβελτίας
προϊὸν ΝΕΣΤΛΕ

R.C.A. 22952

Δοκιμάσατε ἐπίσης τὰ ΝΕΑ ΤΥΡΙΑ ΝΕΣΤΛΕ μὲ
ΖΑΜΠΟΝ, ΣΑΛΑΜΙ, ΚΡΕΜΑ κλπ.

Θὰ σᾶς ἀρέσουν.....

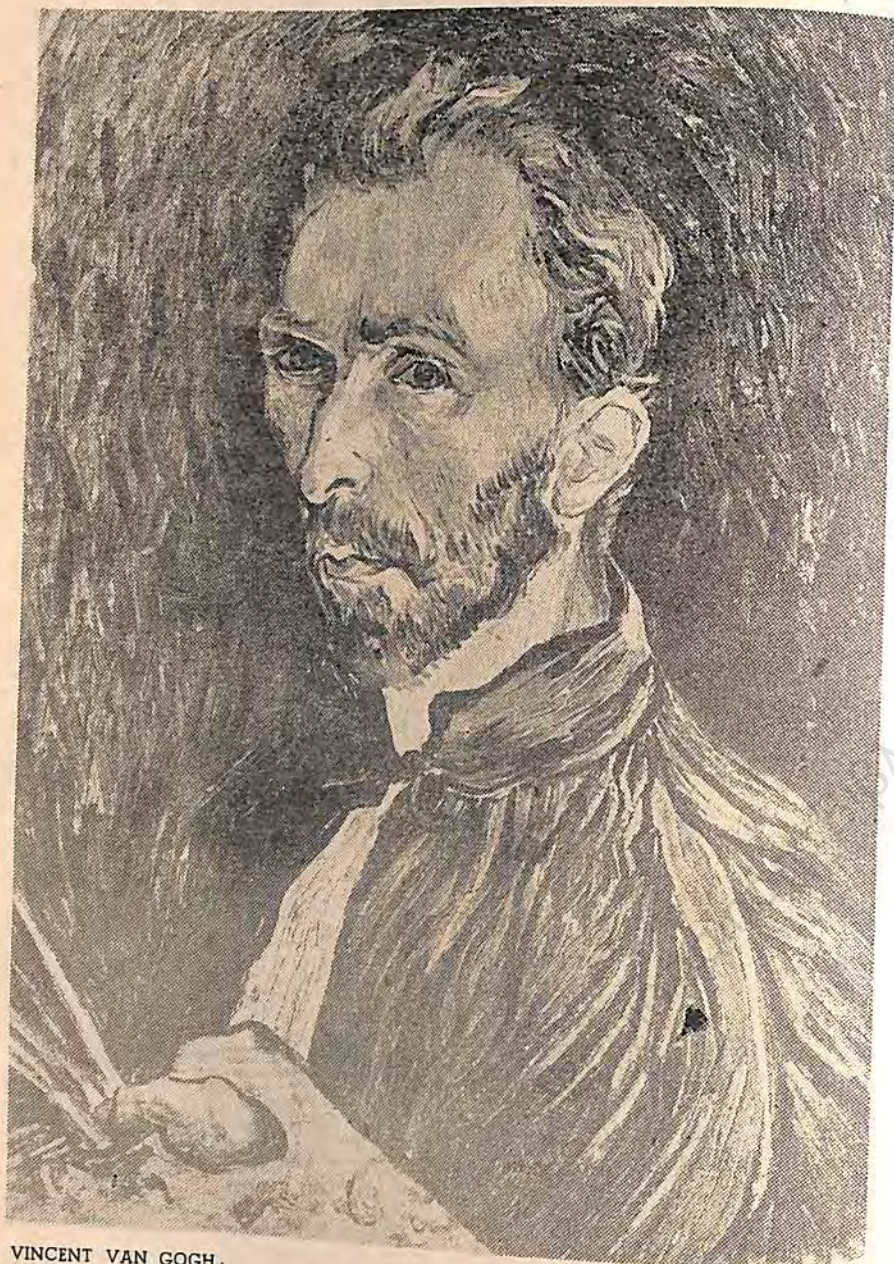
★

Γενικοὶ Ἀντιπρόσωποι ἐν Κύπρῳ:
ΒΑΣΣΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ ΔΤΔ.,
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Ὁ Vincent Van Gogh γεννήθηκε στίς 30 τοῦ Μάρτη τοῦ 1853 στὸ Groot - Zundert τῆς Ὁλλανδίας καὶ πέθανε στίς 27 Ἰουλίου 1890 στὸ Παρίσι.

Περίφημος ἱμπρεσιονιστὴς ζωγράφος, γνωστὸς γιὰ τὰ λαμπρά του χρώματα καὶ τὴν καινούργιαν ἀντίληψη τῆς ζωγραφικῆς τέχνης ποὺ εἰσάγει. Τὸ ἔργο του, ποὺ ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ τοπία, νεκρὲς φύσεις καὶ προσωπογραφίες, διακρίνεται γιὰ τὸν ἰσχυρὸ φωτισμὸ του καὶ τὴ λυρική του ἔκφραση.

Ἀπὸ τὰ πιὸ γνωστὰ ἔργα του εἶναι: «Ὁ Δημόσιος κήπος στὸ Arles», ἢ «Μουσμὲ», «Ὁ κήπος τοῦ Νοσοκομείου τοῦ Arles», «Τὸ κυπαρίσσι», «Αὐτοπροσωπογραφία» κ.ἄ.

VINCENT VAN GOGH.

Αὐτοπροσωπογραφία.

ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΛΕΥΚΟΣΙΑ-ΚΥΠΡΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΘ'.

• ΙΟΥΛΙΟΣ, 1954 •

ΑΡ. 229

Η ΕΝΑΤΗ ΙΟΥΛΙΟΥ

ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΑ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ *

ΩΔΗ Α'

Στή μάθηση πνευματικό μελίσι ή συλλογή
τρυγᾶ με τὰ φτερά της.
Τῆς μάθησης πολύμοχθος, με μυστικό ὄργανο,
στάθηκες ζευγολάτης.
Κῆπο με ρόδα νοητὰ στ' ἀφάλι τοῦ νησιοῦ
κι' ὠραίες αἰσθήσεις
ἐφύτεψες, χρυσόφημε, τῆς μάθησης τὴν ἀρετὴ
γιὰ νὰ πλουτίσεις.
"Ἡλιος τοῦ θάλπους πού ξυπνᾶ τὸ σπόρο τ' ἀγαθοῦ,
τῆς μάθησης τὸ πάθος.
Τοῦ τόπου τοὺς νοητοὺς ἀγροὺς ἔσκαψες γιὰ νὰ θγει στὸ φῶς
τὸ σπέρμα ἀπὸ τὸ θάθος.

ΘΕΟΤΟΚΙΟ

Νύφη, περίχρυση ἀρετὴ, στοῦ νοῦ τὸ πάθος τὸ ἐξαλλο
τὸ θάθος νὰ γνωρίσει,
ὑπομονὴ πανύμνητη στείλει καὶ θάρρος γι' ἀσκήση
νὰ μὴ λιποψυχήσει.

ΩΔΗ Γ'

Τοῦ λόγου τὴν ἀπλότητα, πού σάν τὸν κόμπο τοῦ μελιοῦ
στρογγυλεμένο στάζει,
ἡ γλῶσσα σου ἀξιώθηκε, ρήτορα στὴ λιτότητα
πού τὴν καρδιά ἀγκαλιάζει.
Χρυσόστομε, τὸ φρόνημα τοῦ ἐνάρετου συλλογισμοῦ
σοῦ χρύσωνε τὴ φράση
με κύκλο ἀγίου βυζαντινοῦ κι' ἔβγαине ὁ λόγος καθαρὸς
σάν τὰ πουλιὰ στὰ δάση.
"Ἡ γλυκερὴ σου ἔκφραση, ἀπ' τὴν ὀμορφάδα τῆς καρδιάς,
γονάτιζε τὴ θία
καὶ τὸν αὐχένα τῶν ἐχθρῶν στ' ἀλέτρι τὸ θεόσεπτο
ἔδενε με φίλια.

ΘΕΟΤΟΚΙΟ

Τὸ γλυκασμὸ τοῦ ἐλέους σου, χρυσολαλοῦσα Παναγιά,
μὴ μᾶς στερήσεις.
Μὲ μητρικὴ γλυκολαλιά, κλάδον ἐλιάς, τὸ λόγο μας
νὰ τὸν πλουτίσεις.

ΩΔΗ Δ'

Τῶν ἀσκητῶν ὑπέρμαχε, τὴ δυναστεία τῆς γῆς
ὑπόταξες στὸ πόδι

* 'Απόσπασμα ἀπὸ τὸ ἔργο «'Ακολουθία τοῦ 'Εθνομάρτυρα Κυπριανοῦ».

τῆς ἀρετῆς καὶ σύνεσης καὶ γέμισες πολλὴ ἀρετὴ
 σάν τὰ σπειριά σέ ρόδι.
 Εὐγνώμονα, μὲ τὸ φλουρί καὶ μὲ τὴν πράξη πού εὐωδᾷ
 ἄνθος νοερό σοφία,
 χρέη λογικά ἀποπλήρωσες καὶ προίκισες ἀρχοντικά
 τῆ γῆνιη πολιτεία.
 Τοῦ ἐλέους τὸ πνεῦμα ἐφώλιασε στὰ στήθη σου σὰ μέλισσες
 σ' ἐλιάς ξανθὴ κουφέλα,
 κι' ἦσαν εἰρήνης ἄγγελος, δέντρο καλοῖσκιόφυλλο,
 δῶρο λευκὸ σὰ γάλα.

ΘΕΟΤΟΚΙΟ

Παρθένα Μαχαιριώτισσα, ὦ! ἀπότρεψε ἀπ' τοὺς ἀσκητῆς
 τοῦ πονηροῦ τὰ θέλη
 εὐρύχωρα τὰ ἐλέη σου δώρησε καὶ χρυσόφημα
 Χριστιανικά τὰ τέλη.

ΩΔΗ Ε'

Ἐπίτικο ὕμνο λευτεριάς σάν ἀστραπὴ θεωτικὴ
 στὰ ἑλληνικά τὰ κάλλη
 ἀνάπεμψε ἡ θυσία σου κι' ὀλόφλογο τῆς λευτεριάς
 στέφος κρατάει καὶ πάλλει.
 Ἡ φιλοπάτριδη ἀρετὴ σὰ νοερόν παράδεισος
 σου φώτιζε τὸ πνεῦμα
 κι' ἡ ἐλληνισά σου ἡ δύναμη πηδοῦσε γιὰ τὰ θαύματα
 σάν κρατημένο ρεῦμα.
 Τῆς μυστικῆς συνένωσης τῶν πανελλήνων ἄλυσος
 ὑψώθηκες καὶ θάλλεις
 αἶνος ξανθὸς τῆς λεβεντιάς σέ σήμαντρο τῆς λευτεριᾶς
 κι' ὄλα τὰ χρέη ψάλλεις.

ΘΕΟΤΟΚΙΟ

Ἐνα κεφάλι ἰσόθεο, Παρθένα Στρατηλάτισσα,
 τίναξε νὰ σκορπίσει
 θαρβάρων ὄχλων ἡ ὁρμὴ κι' εἰρηνικὴ δική μας ἐποχὴ
 τῆ γῆ μας νὰ φωτίσει.

ΩΔΗ ΣΤ'

Ἡ δόξα σου, φῶς σωστικό, στὴ νύκτα διαλαλεῖ
 τὸ μέγεθος τοῦ χρέους
 κι' ἐκλιπαρεῖ τοὺς οὐρανοὺς, θεωτικὴ κυπάρισσος,
 γιὰ ἄλλους καιροὺς γενναίους.
 Στὰ πρόβατά σου στάθηκες σάν πρωτοστάτης κριός
 μὲ τὴ θεογνωσία
 καὶ τὸ κοπάδι ὀδήγησες ἀπ' τὸ χαμὸ στὸ φῶς,
 σ' ἔνδοξη πολιτεία.
 Μὲ τὴν ἀντρικία ἀνύψωση τοῦ ψυχικοῦ κορμιοῦ
 τὸ χῶρο ἐξουσιάζεις,
 τὸ χρέος, σταυρὸς θυζαντινὸς στὸ γαλανὸ στερέωμα,
 νίκης σημαία χαράζεις.

ΘΕΟΤΟΚΙΟ

Παρθένα, φῶς πανσέληνο, θυζαντινὴ μου ἀκρίτισσα
 μὲ τ' ἅγιο ἀπελατίκι,
 προστάτευε τὰ σύνορα τῆς ψυχικῆς ζωῆς
 καὶ δίνε μας τὴ νίκη.

ΩΔΗ Ζ'

Τὴν ἔξαρση, πνευματικὸ θλαστὸν ὑπέργειας ἀνοιξῆς,
 τὸ φέγγος σου γεννάει,
 ὅπως μὲ ἀχτίδα πρωϊνὴ τὸ θεοδίδακτο παλμὸ
 στὰ πετεινά ξυπνάει.
 Νέφος γλωσσοπυρίμορφο τοῦ πνεύματός σου ἡ ἔφεση
 στοὺς λογισμοὺς ἀστράφτει,
 γλῶσσα φωτιάς σέ κεραυνὸ πού γλύφει τὰ ξερόκλαδα
 κι' ἄλλες φωτιές ἀνάφτει.
 Ἦχος χειμάρρου καθαρὸς μὲς τῆς ἀγέρινες πνοῆς
 ἀντιλαλεῖ τριγύρα
 ἡ φήμη σου λεπτοὺς ἀφροὺς τινάζοντας τῆς λευτεριάς
 τὰ λογικά τὰ μύρα.

ΘΕΟΤΟΚΙΟ

Πολύφημη, πανένδοξη Κυπραίτισσα Παναγιά,
 τῆς χρυσαυγῆς ἡ μήτρα,
 τὸ βλέμμα σου ἄς ὑπόσχεται τοὺς νοητοὺς παράδεισους
 σ' ἐμᾶς τ' ἄναιμα φύτρα.

ΩΔΗ Η'

Ὁ μάρτυρας τῆς λευτεριάς λάμπει στὴν κάθε γῆ
 πολύφωτος ἀστέρας:
 στολὴ φωτὸς γι' αὐτὸ εὐωχεῖς εὐφρόσυνα κάθε λαὸ
 μὲ τὸ αἶσθημα τῆς μέρας.
 Ἀρχάγγελος βασιλικὸς ὁ πού νικᾷ τὸ φρόνημα
 τῆς σάρκας καὶ θριαμβεῖ:
 πύρινο ξίφος ἡ ἀρετὴ στὸ χέρι σου λαμποκοπᾷ
 καὶ τῆς ματιῆς κυριεύει.
 Ἡλιος ἀλήθειας ἔνδοξος ὁ δάσκαλος καὶ σάλπιγγα
 πού ἀνοίγει τὴν ἀλήθεια:
 Κήπους μὲ ρόδα νοερά καὶ μάθησες χρυσόφημες
 μᾶς γέμισες τὰ στήθεια.

ΘΕΟΤΟΚΙΟ

Φωτολαμποῦσα Παναγιά, μ' εὐφοροὺς ἀσπασμοὺς
 πλούμιζε τοὺς κροτάφους
 μαρτύρων ἀπροσμάχητων καὶ τῶν διδάχων χρύσωσε
 πνευματικὸς τοὺς τάφους.

ΩΔΗ Θ'

Κυπραίτισσα ἀνοθοῦσα Παναγιά, μὲ τὸ κραταίωμα τ' οὐρανοῦ
 στὸ στήθος σου τὸ θρέφος,
 Νύφη θεοκρατόρισσα κι' ἀσπιδοφόρα ὑπέρμαχη,
 τῆς Ρωμισσύνης στέφος.
 Σταχυοθερίστρα στὸν ἀγρὸ τῆς ἀρετῆς τὸν εὐφορο
 κι' εὐρύχωρη συμπόνια,
 καλομελέτητη ἀδερφή στοῦ ταπεινοῦ τὴν ἔρημιά,
 κόμποι ἀγαθοὶ στὰ κλώνια.
 Κι' ἐσύ, Χρυσορογοιάτισσα, μὲ τ' ἀφθαρτά σου γάλατα
 κι' ἐσύ, Γλυκοφιλοῦσα,
 στὸ μητρικὸ σου φρόνημα, τῆς ὁμορφιάς εὐρύχωρο
 κάλλος ἀροδαφνοῦσα.
 Εἰρήνης ἄγγελο στὴ γῆ κατάπεμψε μὲ τῆς ἐλιάς
 τὸ λογικὸ κλωνάρι
 κι' εὐκρατοὺς ἀνοιξε καιροὺς στὸν οὐρανὸ τῆς νόησης
 μὲ μιὰ παλάμη στᾶρι.

Παραλλαγές

'Αδούλευτοι οί στίχοι

Βαστώντας τή λύρα
καί μώκρους' ή λύρα
'Η δίκαιη στόν ώμο.

Χαμένοι γροικάνε
Σ τού έχθρου τόν άέρα
Μιάν άλλη σάν νάναι
Γ' αντίλαλου πέρα

Σ κληρά περιπαίζει
Σ τού έχθρου τόν άέρα
'Η άπάνθρωπη μοιάζει
Γ' αντίλαλου πέρα.

Στό σχεδιάσμα όμως αυτό, που γράφτηκε σύγχρονα με τή πτώση του Μεσολογίου (11 'Απριλίου 1824) δέν υπάρχει ή αύστηρή άρμονία μορφής και ούσίας, που θά τή βρούμε άψογη στο Γ' σχεδιάσμα.

Ό,τι μάς σώζεται από τους 'Ελεύθερους Πολιορκημένους δέν γράφτηκε τήν ίδια εποχή. Το έργο εγκαταλείπεται. Είναι άδύνατο στον ποιητή να τόν συνεχίσει. Οί ιδιωτικές του υποθέσεις τόν άπασχολούν. . . . Τέλος κουρασμένος ψυχικά αλλά με άκμαίο τόν πνεύμα παραδίδεται στη μελέτη τών Γερμανών σοφών. Ό νους του ύψώνεται σε ύψηλες άρχες. Νέα ιδανικά πλημμυρούν τήν ψυχή του. Το λεξιλόγιο του πλουτίζεται με τή μελέτη τής Κρητικής ποίησης, έμβασμένη στο ρυθμικό δεκαπεντασύλλαβο. Με τέτοιον ύψηλό ποιητικό κόσμο και πλούτο, ώριμος πια ψυχικά ό Σολωμός άρχίζει και πάλι (1838) τούς 'Ελεύθερους Πολιορκημένους. 'Αλλά ή ψυχική γαλήνη, που στά νεανικά του χρόνια τόν βοήθησε ν' άγγίσει με τόση άγνότητα τή φύση, τόν θάνατο, τή θάλασσα, κ.ά., έχει τώρα ταραχθεί. Δέν βλέπουμε νέες δημιουργίες και καθαρά νέες ιδέες. Ό ποιητής έπεξεργάζεται τόν Α' σχεδιάσμα. Λέγει τά παθήματα τών άγωνιστών. «'Η παλαιά σύλληψη ύποταγμένη στη νέα αισθητική θά μάς δώσει τόν έπικό Β' σχεδιάσμα». 'Εδώ άκριβώς φαίνεται ή μεγάλη τέχνη του Σολωμού. Κάθε λέξη του στίχου είναι και μιá έννοια και κάθε στίχος δίνει ιδιαίτερο βάρος στο νόημα του όλου ποιήματος. 'Η λέξη άφού κριθεί από τόν άίσθημα τοποθετείται στο στίχο. Και ό στίχος για να γίνει άρμονικότερος δουλεύεται με ύπομονή. 'Η λέξη, τόν νόημα κι' ή θέση της δίνουν ένα βαθύτερο τόνο στην εικόνα του στίχου. Γ' αυτό ή καλαισθησία του ποιητή τόν αναγκάζει ν' αφήνει τή μιá λέξη και να παίρνει τήν άλλη, να τής αλλάξει τή θέση μέχρις ότου επιτύχει τήν τέλεια μορφή του στίχου. 'Η εικόνα του Α' σχεδιάσματος όπου ή μάνα ζηλεύει τόν πουλάκι που βρίσκει ένα σπόρο στη γή, γραμμένη σε έξασύλλαβο όμοιοκατάληκτο, άφού περάσει από 4 διάφορες παραλλαγές, τις έξής:

- 1) 'Εκάθησε, έκελάδησε γλυκόφωνο πουλάκι
ή μαύρη τόν φθονεί πώς ήρ' ένα σπειράκι.
- 2) 'Ηρθε, έκελάδησε γλυκά πουλί που ταξιδεύει
ήυρε σπειρί και πηρέ το, κ' ή μάνα τόν ζηλεύει.
- 3) Μόνο ξανοίγω και φθονώ πουλί στο πέταμά του
και στο σπειράκι πάθρηκε και στη γλυκειά χαρά του.
- 4) Πολύν καιρό τόν βάσταξα μέσα στην έρημη άγκάλη
κ' έφθόνεσα μικρό πουλί, ποόθρε σπειρί κ' έλάλει.

μάς δίνει τόν άρμονικό και έπιθλητικό στίχο του Β' σχεδιάσματος,
«Λαλεί πουλί, παίρνει σπειρί, κ' ή μάνα τόν ζηλεύει»

όπου τόν νόημα έκτυλίσσεται άνετα μέσα στον πλατύ όμοιοκατάληκτο δεκαπεντασύλλαβο.

Ό θρήνος του Σουλιώτη, του Α' σχεδιάσματος, άφού περάσει από δύο παραλλαγές

- 1) Και τόν τουφέκι τόν πιστό σηκώνει μ' άργό χέρι;
'Ερμό σύ μούγινες θάρύ, κ' ό 'Αγαρηνός τόν ξέρει.
- 2) 'Ερμιάς σπαθί και σκοτεινιάς, σάν τί σ' έχω στο χέρι;

μορφώνεται στο Β' σχεδιάσμα:

'Ερμό τουφέκι σκοτεινό, τί σ' έχω 'γώ στο χέρι,
όπου σύ μούγινες θάρύ, κ' ό 'Αγαρηνός τόν ξέρει;

Μουσικώτατοι

Κρεμώντας τή λύρα
τή δίκαιη στόν ώμο.

Γροικούν να ταραξει
τού έχθρου τόν άέρα
μιάν άλλη, που μοιάζει
τ' αντίλαλου πέρα.

Με τόν ίδιο τρόπο ό ποιητής, τονίζοντας με ζωηρότερα χρώματα τις εικόνες του Α' σχεδιάσματος, κατορθώνει να μάς δώσει στίχους μορφικά τέλειους. Θάταν παράλειψη, αλήθεια, να μη γίνει λόγος για τήν τεχνική του δεκαπεντασύλλαβου, όπου ό Σολωμός άποδεικνύεται τεχνίτης.

«'Ενα νόημα παίρνει τήν αισθητική του έκφραση σε ένα δεκαπεντασύλλαβο στίχο:

«Χθές πρωτοχάρηκε τόν φώς και τόν γλυκόν άέρα».

'Αλλοτε τόν νόημα του στίχου έμψυχώνεται με δεύτερο στίχο:

«Χρυσ' όνειρο ήθέλησε τόν πέλαγο ν' αφήσει,
τό πέλαγο που πάτουμε χωρίς να τόν συγχύσει».

Ό ίδιος στίχος πολλές φορές χωρίζεται σε δυό σκέλη και τόν δεύτερο έπαναλαμβάνει ζωηρότερα τόν θέμα του πρώτου:

«Πάντα άνοικτά, παντ' άγρυπνα τά μάτια τής ψυχής μου».

'Αλλού ή αντίθεση του δεύτερου σκέλους κάμνει πιο ζωηρό και τόν στίχο και τόν νόμα του:

«Λαλεί πουλί, παίρνει σπειρί, κ' ή μάνα τόν ζηλεύει».

Κάποτε ένας δεύτερος στίχος τελειώνει τόν θέμα του πρώτου χωρίς να φαίνεται ή άμεση άκολουθία του νοήματος:

«Και τά γλυκοσάματα, και μέσ' τά μεσημέρια,
κι' όταν θολώσουν τά νερά, κι' όταν έβγουν τ' άστέρια».

κι' άλλοτε θέτει ένα θέμα συγγενικό με τόν πρώτο, δυνατώτερο όμως αισθητικά:

«Για κύττα κεί χάσμα σεισμού βαθιά στον τοίχο πέρα,
που βγαίνουν άθια πλουμιστά και τρέμουν στον άέρα».

Στη διάπλαση και τήν τεχνική του δεκαπεντασύλλαβου είναι πραγματικός γλύπτης ό Σολωμός. Με αυτά κατορθώνει να ύψώσει στα μάτια του άναγνώστη ζωηρό, καθαρό και τέλειο τόν νόημα του στίχου του.

Στό σχεδιάσμα τούτο βλέπομε τόν ποιητή να ύψώνεται σε εύρύτερους όρίζοντες. Ό στίχος έλεύθερος από τά δεσμά τής στροφής άπλώνει τόν νόημα του στον άνετο και ρωμαλέο δεκαπεντασύλλαβο χωρίς άκόμη ν' άποβάλλει και τά τελευταία σημάδια τής άδυναμίας, τήν όμοιοκαταληξία, και τήν προσωδία. Κι' ή γλώσσα εδώ έμαδια τής άδυναμίας, τήν μεγαλύτερη έλευθερία παρά στο Α' σχεδιάσμα. 'Αλλά άκόμη ούτε στο σχεδιάσμα τούτο θά ύπάρξει ποιητική συνέχεια. 'Αναφέρονται διάφορα γεγονότα τής φύσης και τής ψυχής χωρίς ή έξωτερική μορφή να ένώνεται με τήν ούσία του έργου. Τούτο θά τόν δείξει ή άνάλυση του Β' σχεδιάσματος:

«'Ακρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει
λαλεί πουλί, παίρνει σπειρί, κ' ή μάνα τόν ζηλεύει.
Τά μάτια ή πείνα έμαύρισε' στα μάτια ή μάνα μνεί,
στέκει ό Σουλιώτης ό καλός παράμερα και κλαίει.
'Ερμό τουφέκι σκοτεινό, τί σ' έχω 'γώ στο χέρι;
όπου σύ μούγινες θάρύ κ' ό 'Αγαρηνός τόν ξέρει».

Ό,τι περιγράφεται στο Α' σχεδιάσμα σε 16 στίχους, εδώ έκφράζεται σ' άρτιώτερη μορφή με 6 άρμονικούς δεκαπεντασύλλαβους. 'Ενας βαρύς δεκαπεντασύλλαβος στίχος άρκει για να δείξει τή νεκρική σιγή του περιβάλλοντος, ενώ άλλοι δυό λέγουν τή άνυπόφορη θλίψη τής μάνας και άλλοι τρεις δωρικοί στίχοι έκφράζουν τόν γενναίο Σουλιώτη τόν πόνο.

«'Ενα πεζό του ποιητή, μεταφρασμένο από τά Ιταλικά και σοφά τοποθετημένο εδώ από τόν Πολυλά, έρχεται να μάς δείξει τόν άνθρωπο μέσα σ' όλους τούς πειρασμούς τής ζωής, που περιχυνόμενη παντού ζητάει να καταβάλει τήν ανθρώπινη ψυχή. 'Ετσι περνούμε από τήν ύλική δοκιμασία τών πρώτων 6 στίχων στη δοκιμασία τής φύσης:

«Ό 'Απρίλης με τόν έρωτα χορεύουν και γελούνε,
κι' όσ' άνθια βγαίνουν και καρποί τόν άρματα σε κλειούνε.

Και μέσ' στής λίμνης τά νερά, όπ' έφθασε μ' άσπούδα
έπαιξε με τόν τσάκι της γαλάζια πεταλούδα,
που ευώδισσε τόν ύπνο της μέσα στον άγριο κρίνο
τό σκουληκάκι βρίσκεται σ' ώρα γλυκειά κ' εκείνο,
μάγεμα ή φύσις κι' όνειρο στην όμορφιά και χάρη,
ή μαύρη πέτρα όλόχροση και τόν ξερό χορτάρι».

λιορκία του βασανισμένου τόπου. Αυτό το τέλειο σε νόημα και μορφή είναι το προοίμιο του Γ' σχεδίασματος.

Η μεγάλη αναπλαστική δύναμη του ποιητή αποκαλύπτεται σε τούτο το σχεδίασμα. Ό,τι μεταχειρίζεται στο Β' σχεδίασμα για να περιγράψει την τύχη του Μεσολογγίου και των αγωνιστών:

«... Στην πειστωμένη μάχη
σφοδρά σκίρτούν μακριά πολύ τὰ πέλαγα κι' οί βράχοι
καί τὰ γλυκοχαράματα, καί μέσ' στὰ μεσημέρια,
κι' όταν θολώσουν τὰ νερά, κι' όταν έβγουν τ' αστέρια,
φοβούνται γύρω τὰ νησιά, παρακαλούν και κλαίνε
κι' οί ξένοι ναύκληροι μακριά πικραίνονται και λένε:
«Άραπίας άτι, Γάλλου νούς, σπαθί Τουρκίας μολύβι,
πέλαγο μέγα θράς» ό έχθρός πρός τό φτωχό καλύβι.»

στο Γ' σχεδίασμα αναπλάσσεται, συμπληρώνεται και γίνεται λογικά άρτιώτερο χωρίς καν να μεταβάλλεται ή ουσία. Βλέπει τώρα ό Σολωμός την πανώρια φύση του Μεσολογγίου, ευδίασμένη από πολύχρωμα λουλούδια να ταράσσεται από τη μαγία του πολέμου:

Δειλιάζουν γύρω τὰ νησιά, παρακαλούν και κλαίνε
καί με λιθάνια δέχεται και φώτα τόν καημό τους,
ό σταυροβόλωτας ναός και τό φτωχό ξωκκλήσι.

Ό ξένος ναύτης φαίνεται σκυφτός στην πλήρη ενώ δροντολογούν οί «άκρογιαλιές, τὰ πέλαγα κι' οί βράχοι» άνηχώντας:

»Άραπίας άτι, Γάλλου νούς, θόλι Τουρκίας, τόπ' Άγγλου!
Πέλαγο μέγα πολεμῶ, βαρεί τό καλυβάκι.
Κι' αλίαι! σε λίγο έξσκεπα τὰ λίγα στήθια μένουν
άθάνατη 'σαι, πού ποτέ, θροντή, δέν ήσυχάζεις.»

Είναι ή φωνή του Δικαίου, είν' ή κατακραυγή του κόσμου έναντίον του κατακτητή, πού θέλει να πάρει την έλευθερία του τόπου.

Μιά άλλη παραλλαγή αυτού του αποσπάσματος μάς δίνει μια νέα και πλουσιώτερη σύνθεση. Τά αισθήματα και τίς ιδέες του κόσμου τίς εκφράζει ένας γερο-ψαράς..

Οί αγωνιστές πολιορκούνται! Άλλά κι' άν στην πραγματικότητα τούς περιζώνουν τὰ πλήθη του έχθρου, ήθικα είναι έλεύθεροι: «δέν τούς βαραίνει ό πόλεμος, άλλ' έγινε πνοή τους» και «έμπόδισμα δέν είναι σταίς κορσισαίς τραγουδούν και στα παιδιά να παίξουν». Στην άγρια αυτή τρικυμία έχουν για φάρο την περήφανη σημαία «πού μουρμουρίζει και μιελί και τόν σταυρόν άπλώνει», «παντόγυρα στον όμορφο άέρα της άντρείας». Όλα σκίρτούν στ' αντίκρουσμα της «κι' ό ούρανός καμάρανε κι' ή γη χειροκροτούσε» κι' ή ψυχή των γενναίων της κρένει «τά τρισεύγενα λουλούδια της αγάπης», «όμορφη, πλούσια, κι' άπαρτη, και σεβαστή κι' άγία!» Τά παλληκάρια αναβαρρεύουν και σφίγγοντας στα λαβωμένα στήθη τό σπαθί προχωρούν κατά τό κάστρο!... Μά να, στην κρίσιμη αυτή στιγμή, πού θ' αγωνιστούν για την Έλευθερία ξεπλώνεται όλόγυρα σαν πειρασμός ή άσύγκριτη όμορφιά της Άπριλιάτικης φύσης.

Με δύναμη μεγάλο ζωγράφου περιγράφει ό ποιητής τόν πειρασμό της φύσης. Άτενίζουμε κι' έδώ την ίδια εικόνα του χορού του Άπριλη με τόν έρωτα, του Β' σχεδίασματος. Στο σχεδίασμα όμως τούτο ό Σολωμός δέν παραθέτει μόνο έξωτερικά γεγονότα αλλά εισχωρεί πιο βαθιά, ζητάει ν' άναστήσει τό μυστικό πνεύμα της φύσης και να μπει στα μυστήριά της.

Στόν πειρασμό του Β' σχεδίασματος περνά από τό χορό του Άπριλη με τόν Έρωτα, στον ούρανό, στη θάλασσα, στα νερά της λίμνης, στην πεταλούδα πού «εுவώδιασε τόν ύπνο της μέσα στον άγριο κρίνο», στο σκουληκάκι «πού βρίσκεται σ' ώ-ρα γλυκειά».

Είς τόν πειρασμό του Γ' σχεδίασματος:

«Έσθη» ό Έρωτας χορό με τόν ξανθό Άπριλη,
Κι' ή φύσις ήρε την καλή και τη γλυκειά της ώρα,
καί μέσ' στη σκιά πού φούντωσε και κλεί δροσιαίς και μόσχους,
ανάκουστος κλαιδισμός και λιποθυμισμένος,
Νερά καθάρια και γλυκά, νερά χαριτωμένα,
χώνονται μέσ' στην άβυσσο τη μοσχοβολισμένη,
και παίρνουνε τό μόσχο της κι' άφίνουν τη δροσιά τους,
κι' ούλα στον ήλιο δείχνοντας τὰ πλούτια της πηγής τους,
τρέχουν έδώ, τρέχουν εκεί, και κάνουν σαν αηδόνια.»

«Εε' αναβρύζει κι' ή ζωή σ' γη, σ' ούρανό, σε κύμα.
Άλλά στής λίμνης τό νερό, π' άκίνητο 'ναι κι' άσπρο,
άκίνητο όπου κι' άν ίθης και κατάσπρ' ως τόν πάτο,
με μικρόν ήσκιον άγνωρον έπαιξ' ή πεταλούδα,
πού χ' ευώδιση τ'ς ύπνους της μέσα στον άγριο κρίνο.»

όλη ή φύση βρίσκει «τη γλυκειά της ώρα». Οί θείες μελωδίες των πουλιών, τ' άφθονα νερά της άνοιξης πού χύνονται στην άβυσσο, στη φύση, ό ευώδιασμένος άέρας, άφαιρούν από τόν άνθρωπο κάθε δύναμη για δράση. Γύρω, στή γη, στη θάλασσα άναβλύζει ή ζωή!... Χωρίς ν' άφήσει ό Σολωμός τόν κόσμο των φυσικών φαινομένων ζητώντας τη βοήθεια του Άλαφροίσκιωτου, της μορφής, προσπαθεί να μάς άποκαλύψει τό βαθύ μυστήριο της φύσης, πού θαβαίνει περισσότερο όταν στα ήσυχα νερά της λίμνης προβάλλει άτάραχο τό στρογγυλό φεγγάρι σκορπίζοντας παντού τη μυστηριώδη του λάμψη:

Άλαφροήσκιωτε καλέ, για πέξ άπόψε τί 'δες,
Νύχτα γιοματη θαύματα, νύχτα σαρμένη μάγια!
Χωρίς ποσώς γης, ούρανός, και θάλασσα να πνένε,
ουδ' όσο καν' ή μέλισσα κοντά στο λουλουδάκι,
γύρω σε κάτι άτάραχο, π' άσπρίζει μέσ' στη λίμνη,
μόναχο άνακατώθηκε τό στρογγυλό φεγγάρι,
κι' όμορφη βγαίνει κορσισά ντυμένη με τό φώς του.»

Τέτοια νύχτα γεμάτη θαύματα και μάγια, άγκαλιάζει τούς πολιορκημένους. Νύχτα πού χύνει στην ανθρώπινη ψυχή τόν πόθο να την άπολαύσει, να τη ζήσει!... Όσο κι' άν ή ψυχή των πολιορκημένων βυθίστηκε στον πόνο και τη θλίψη, νοιώθουνε χρέος τους να ζήσουν και να προσφέρουν ό,τι μπορούν από τη λιγοστή τους δύναμη. Κι' ή όρφανή κορούλα πού θέρειε άλλοτε στα στήθη της ή έλπίδα βλέποντας τόν άγαπημένο της, τώρα σαν τόν έχασε στη μάχη, μέσα στη θλίψη της βλέπει τόν Άγγελο της να της προσφέρει τὰ φτερά του. Καί τὰ ποβεί ή φτωχή, όχι για να πετάξει αλλά για να μείνει φύλακας άγγελος όλων εκείνων πού την φρόντισαν στην όρφάνια της, στην λύπη της, στην άρρώστεια της.

Όλες οί ήρωίδες άσάλευτες βρίσκονται γύρω στη φλόγα, πού άναψε στα στήθια των ή αγάπη για τη ζωή. Είναι έτοιμες να θυσιάσουν και χαρούμενες με τὰ παιδιά των προχωρούν στο μαρτύριο!... Κι' οί άνδρείοι θα ριχτούν μέσα στην πλημύρα των έχθρικών άρμάτων για να κερδίσουν την έλευθερία ή να πεθάνουν έλεύθεροι' γι' αυτούς ό θάνατος είναι ή άνώτατη έλευθερία!

... κι' έλεύθεροι να μείνουν
εκείθε με τούς άδελφούς, έδώ με τό Χάρο.»

Έτσι πολιορκημένοι αλλά ήθικα νικητές, έλεύθεροι, δέν διστάζουν να χάσουν τη ζωή των στο Χάρο... στην Έλευθερία! Ό ήρωας του Σολωμού θάνει στο ύψιστο σημείο της ήθικης τελειότητας, ύψώνεται πιο πάνω από τη Μοίρα!

Τό Γ' σχεδίασμα δείχνει την ώριμη ψυχή του ποιητή. Σ' όλόκληρο τό έπικολυρικό έργο των Έλευθερων Πολιορκημένων ό Σολωμός άποδεικνύεται ό μεγάλος δημιουργός εις την εργασίαν της γλώσσας, της ούσίας και της μορφής. Κάθε λέξη δίνει μια βαρύτητα κι' ένα βάθος στην ούσία του στίχου. Η λέξη τοποθετείται άφού περάσει πρώτα από την «κολυμβήθρα του αισθήματος». Κι' ό στίχος για να γίνει άρμονικός δουλεύεται με ύπομονή. Τη λεπτή καλαισθησία του ποιητή δέν ίκανοποιεί ό ένας ή ό άλλος στίχος, θέλει να δώσει στίχους άψογους και στο νόημα και στη μορφή και στη γλώσσα και τό κατορθώνει άφού περάσει από πολλές παραλλαγές, πού δείχνουν στον άναγνώστη την άνοδο του ποιητή στον τέλειο στίχο. Μελετώντας τόν Πειρασμό του Γ' σχεδίασματος, τόν ζωγραφικό αυτό πίνακα της φύσης, βλέπομε πώς, ό Σολωμός άφού κοπίασε με τη σμίλη του, όρθώνει τό στίχο του όρθο και στιβαρό σαν Δωρική κολώνα.

Πρώτα-πρώτα γράφει τόν «Πειρασμό» σε άνομοικατάληκτους 15σύλλαβους στίχους. Τό όλο όμως είναι βαρύ για την καλαισθησία του ποιητή κι' άρκετὰ πεζό:

«Ό Έρωτας έχόρηψε με τόν ξανθόν Άπριλη
Κι' ή φύσις όλη θρίσκειται μέσ' στη γλυκειά της ώρα
Είς τ' ούρανού την πλατωσιά και στα κρυφά του βάτου
Άνάκουστοι κελαιδίμοι και λιποθυμισμένοι.»

Έτσι καταφεύγει στον όκτασύλλαβο, πού τόσο χρησιμοποίησε στα πρώτα λυρικά του.

εὐμαθῆς εἰς κακίαν, / ὄξυς μαθητῆς τοῦ κακοῦ διδασκάλου, *s o i s t d a s*
W o r t s p i e l v ö l l i g o f f e n b a r t"

Ἄλλ' ἴδου τὸ συμπέρασμα τοῦ προοιμίου τοῦ Μουζάλωνος:

στ. 61 μακάριος γοῦν ὡς λαθῶν διεκφυγῆ
 δράκοντα καὶ λέοντα, δεινὰ θηρία

Ἄφου τελειώσει τὸ προοίμιον κατόπιν ἔρχεται ὁ Μουζάλων εἰς τὴν διήγησιν πῶς ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ὁ Α' τὸν ἀνεβίβασε εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον Κύπρου, περιγράφει μὲ μελανὰ χρώματα τὴν κατάστασιν τῆς νήσου καὶ ἔπειτα ἀρχίζει τὰς ἐπιθέσεις του κατὰ τοῦ Φιλοκάλου καὶ διὰ τῶν στίχων 554 κ.έ., 742 κ.έ., 748 κ.έ., 765 κ.έ. ὁμιλῶν σαφῶς περὶ «ἀρχιληστοῦ σατράπου τοῦ τῆνικαῦτα κυριάρχου Κυπρίων», περὶ «κρατοῦντος καὶ «δεσπότης» τῆς νήσου.

Πρὸς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Dölger συντάχθη καὶ ὁ Hill μὴ λαθῶν τὸν κόπον νὰ διεξέλθῃ φαίνεται τὸ κάπως μακροσκελὲς τοῦ Μουζάλωνος ποίημα, διότι ἄλλως δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῆ ἡ σοβαρὰ τούτου ἀδελφία διὰ τὴν ὁποίαν οὐδὲως εὐθύνεται ὁ Dölger, ὅτι δηλ. ὁ κακὸς διδάσκαλος τοῦ κακοῦ κυβερνήτου εἶναι ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Κομνηνός (!), εἰ καὶ ἡ Δοανίδου ἀνέγραψεν ὀρθῶς ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ διαβόλου. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι δὲν εἶδεν ὁ Hill μεθ' ὁποσούτου σεβασμοῦ ὁμιλεῖ ὁ Μουζάλων περὶ τοῦ προσώπου τοῦ αὐτοκράτορος (5) καὶ ὁποῖα στενὴ ἐκτίμησις (6) συνέδεε τοὺς δύο ἄνδρας.

N. X. ΚΟΝΟΜΗΣ

(5) Πθ. στ. 205—6. ὁ κλεινὸς Ἀλέξιος ὁ σκηπτοκράτωρ.
 Ἀλέξιος τὸ θαῦμα τῶν βασιλέων!

(6) Πθ. στ. 214—15. ὁ δ' ἐξαναστὰς τοῦ βασιλείου θρόνου
 πρὸς γῆν κάραν ἐκκλινε τὴν στεφηνόρον.

Ὁ αὐτοκράτωρ δηλ. ἐγείρεται πρὸ τοῦ Μουζάλωνος διὰ νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ δεχθῆ τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον Κύπρου.

EDNA ST. VINCENT MILLAY

Ἡ Edna St. Vincent Millay (1892—1950) εἶναι μιά ἀπὸ τὶς γνωστότερες Ἀμερικανίδες ποιήτριες τῶν τελευταίων χρόνων. Ἡ ποίησίς της, βαθύτατα λυρική καὶ ἐρωτική, ἀνταποκρίνεται περισσότερο στὴν ποιητικὴ περίοδο '20—'30, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μιά ἀπὸ τὶς χαρακτηριστικώτερες ἐκφράσεις.

Ἐξέδωσε σὲ χωριστοὺς τόμους τὶς ποιητικὰς συλλογὰς: «Ἀναγέννηση καὶ ἄλλα ποιήματα» (1917), «Ἄγρια σὺζα ἀπ' τ' ἀγχαθίω» (1920), «Ὁ δεῦτερος Ἀπρίλης» (1921), «Ὁ Τραγοῦνδιστῆς τῆς Ἀρπας καὶ ἄλλα ποιήματα» (1923), «Τὸ ἐλάφι στὸ χιόνι» (1928), «Μοιραία συνέντευξις» (1931), «Κρασι ἀπὸ τὰ σταφύλια αὐτὰ» (1934), «Συνομιλία τὰ μεσάνυχτα» (1937), «Κυνηγέ. ποιὸ εἶν' τὸ θήραμα;» (1939) καὶ «Κάνε τὰ βέλη νὰ λάμπουν» (1940).

Στὰ 1936 ἐξέδωσε σὲ ἀγγλικὴ μετάφραση τὰ «Ἄνθη τοῦ Κακοῦ» τοῦ Baudelaire. Γὰ ἓνα διάστημα ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὸ θέατρο, στὴν ἀρχὴ σὺν ἠθοποιὸς ἡ ἴδια καὶ ὕστερα σὺν θεατρικῶς συγγραφέας. Στὸν τελευταῖο τοῦτο τομέα ἔγραψε τὰ ποιητικὰ δράματα: «Δυὸ ἀλήτισσες καὶ ἓνας Βασιληᾶς», «Ἡ θικὸ διὰ λειμῶνα», «Ἡ λάμπα καὶ ἡ χαμπάνω» (ὅλα αὐτὰ γύρω ἀπὸ τὸ 1920), «Ὁ ὑπηρέτης τοῦ Βασιληᾶ» (1926) καὶ «Ἡ δολοφονία τοῦ Λίντιτσε» (1942).

Στὰ 1923 πῆρε τὸ βραβεῖο Pulitzer γιὰ τὴ λογοτεχνία.

Τὰ δυὸ ποιήματα πού δημοσιεύονται στὴν ἐπόμενη σελίδα εἶναι παρμένα ἀπὸ τὴ συλλογὴ «Ὁ δεῦτερος Ἀπρίλης» («Second April»).

A. S. I.

EDNA ST. VINCENT MILLAY

ΑΝΟΙΞΗ

Γιὰ ποιὸ σκοπὸ, Ἀπρίλη, ξαναγύρισες;
 Ἡ ὁμορφιά μονάχη δὲ μᾶς φτάνει.
 Δὲ μπορεῖς πιά νὰ μὲ γαληνεύεις κοκκινίζοντας
 Τὰ φύλλα τῶν μπουμπουκιῶν πού ἀνοίγουν.

Ξαίρω πιά τώρα αὐτὸ πού ξαίρω.
 Ὁ ἥλιος κάθεται ζεστός πάνω στὸ σβέρκο μου
 Τὴν ὥρα πού κοιτῶ τὶς παπαροῦνες νὰ ἀνθίζουν.
 Ἡ μυρωδιὰ τῆς γῆς εἶναι ὁμορφῆ.
 Εἶναι φανερὸ πῶς ὁ θάνατος ἀπουσιάζει.
 Ὅμως τί σημασία ἔχει αὐτό;

Δὲν εἶναι μονάχα κάτω ἀπὸ τὴ γῆ
 πού τὸ μυαλό τὸ ἀνθρώπινο τὸ τῶν σκουλήκια!
 Ἡ ἴδια ἡ ζωὴ εἶναι ἓνα τίποτε
 Ἐνα ἄδειο κύπελλο, μιά γυμνὴ ἄστρωτη σκάλα.

Δὲν εἶναι ἀρκετὸ πῶς κάθε χρόνο ὁ Ἀπρίλης
 Κατεβαίνοντας τούτη τὴν πλαγιά,
 Ἐρχεται σὰν ἡλίθιος,
 Μωρολογώντας καὶ σκορπίζοντας παντοῦ λουλούδια.

ΘΡΗΝΟΣ

Κοιτάξετε ἐδῶ, παιδιά:
 Ὁ πατέρας σας πέθανε.

Ἀπὸ τὰ παληὰ του κοστούμια
 θὰ οικονομῆσω τὰ ρουχαλάκια σας.
 Ἀπὸ τὰ παληὰ του παντελόνια
 θὰ οικονομῆσω τὰ παντελονάκια σας.
 Μέσα στὶς τσέπες τους θὰ ὑπάρχουν
 Μικροπράγματα πού συνηθίζε νὰ βάζει,
 Κλειδιά καὶ πεντάρες
 Ἄνακατεμένα μὲ καπνό.

Ὁ Ντάν θὰ πάρει τὶς πεντάρες
 Νὰ τὶς βάλει στὴν Τράπεζα
 Ἡ Ἄννα θὰ πάρει τὰ κλειδιά
 Γιὰ νὰ παίξει.

Ἡ ζωὴ πρέπει νὰ προχωρεῖ,
 Κι' οἱ νεκροὶ νὰ ξεχνιοῦνται
 Ἡ ζωὴ πρέπει νὰ προχωρεῖ,
 Μ' ὄλο πού οἱ καλοὶ πεθαίνουν.

Ἄννα, φάε τὸ πρωινό σου
 Ντάν, πάρε τὸ γιατρικό σου
 Ἡ ζωὴ πρέπει νὰ προχωρεῖ.
 Τὸ «γιατί» τὸ ἔχω ξεχάσει.

Μεταφρ. ΑΝΔΡΕΑΣ Σ. ΙΩΑΝΝΟΥ

WOLFGANG BORCHERT*

ΤΟ ΡΟΛΟΪ ΤΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑΣ

Τὸν εἶχανε δεῖ νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος τους ἀπὸ μακριά, καὶ τοὺς ἐξέπληξε. Ἐίχε ἓνα πολὺ γέρικο πρόσωπο, μὰ σὰν ἦρθε κοντὰ εἶδανε πὼς μόλις θάτανε εἴκοσι. Κάθησε κοντὰ τους ἀπάνω στὸ παγκάκι, μαζὺ μὲ τὸ γέρικο πρόσωπό του. Καὶ τότε τοὺς ἔδειξε, τὶ κρατοῦσε στὸ χέρι.

—Τοῦτο ἦτανε τὸ ρολοῖ τῆς κουζίνας μας, εἶπε, καὶ κοιτάξε τὸν ἓνα μετὰ τὸν ἄλλον ὄλους ὅσοι καθόντουσαν στὸν ἥλιο, ἀπάνω στὸ παγκάκι. Naί, τόχω βρεῖ· αὐτὸ εἶναι ἀπομεινάρι.

Κρατοῦσε ἓνα ρολοῖ ἄσπρο σὰν πιάτο, καὶ χάρεινε μὲ τὸ δάκτυλο τὰ νούμερά του, ποὺ ἦτανε μπογιατισμένα γαλάζια.

—Δὲν εἶχε καμιὰν ἀξία· παρατήρησεν ἀπολογητικὰ κι' αὐτὸ τὸ ξέρω. Καὶ δὲν εἶναι οὔτε ἐξαιρετικὰ ὁμορφο. Εἶναι μόνο σὰν ἓνα πιάτο μὲ ἄσπρο δεσνίκι. Μὰ βρισκω, πὼς οἱ γαλάζιοι του ἀριθμοὶ εἶναι ὁμορφοί. Οἱ δείχτες βέβαια εἶναι ἀπὸ ἀπλό τσίγκο. Καὶ δὲ γυρίζουνε πιά. "Ὀχι! 'Απὸ μέσα εἶναι καταστραμμένο· δὲ χωράει συζήτηση. 'Αλλὰ εἶναι ἀκόμη ὅπως πάντα. Καὶ τώρα ποὺ δὲ δουλεύει ἀκόμη.

Μὲ τὸ ἄκρο τοῦ δάκτυλου του ἔκανε ἓνα προσεχτικὸ κύκλο στὴν ἄκρη τοῦ ρολοιοῦ. Καὶ εἶπεν ἀπαλά:

—Καὶ εἶναι ἀπομεινάρι.

'Ἐκεῖνοι ποὺ καθόντουσαν στὸν ἥλιο, ἀπάνω στὸ παγκάκι, δὲν τὸν κοιτάζανε. "Ἐνας κοιτάζει τὰ παπούτσια του, κι' ἡ κυρία στὸ καροτσάκι τῶν μωρῶν. Τότε κάποιος εἶπε:

—Τὰ ἔχετε χάσει ὅλα, λοιπόν;

—Naί, ναί! Εἶπε χαρούμενα. Γιά σκεφθῆτε· κι' ὁμως τόχω χάσει ὅλα. Μόνο τοῦτο ἐδῶ, τοῦτο ἀπόμεινε. Καὶ σήκωσε τὸ ρολοῖ ψηλά, λὲς κι' οἱ ἄλλοι δὲν εἶχανε ἀκόμη κάνει τὴ γνωριμία του.

—Μὰ δὲ δουλεύει πιά. Εἶπεν ἡ κυρία.

—"Ὀχι, ὄχι. Αὐτὸ ὄχι. Εἶναι τελειωμένο. Κι' αὐτὸ τὸ ξέρω καλά. Κατὰ τὰ ἄλλα ὁμως εἶναι ὅπως πάντα. Ἄσπρο καὶ γαλάζιο. Καὶ τοὺς ξανάδειξε τὸ ρολοῖ. Καὶ τὸ πιὸ ὠραῖο, συνέχισε μὲ ἔξαψη, δὲ σὰς τόχω διηγηθῆ ἀκόμη. Τὸ πιὸ ὠραῖο δὲν τ' ἀκούσατε ἀκόμη: Γιά σκεφθῆτε, σταμάτησε στὶς τρεῖς καὶ μισή. 'Ακριβῶς στὶς τρεῖς καὶ μισή. Γιά σκεφθῆτε.

—Τότε τὸ σπῆτι σας θὰ χτυπήθηκε στὶς τρεῖς καὶ μισή, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἐξέτεινε τὸ κάτω χεῖλος του μὲ σημασία. Τόχω ἀκούσει πολλές φορές. "Ὅταν ἐκραγῆ ἡ ὀδίδα, τὰ ρολόγια σταματάνε. Αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τὴν πίεση.

Κοίταξε τὸ ρολοῖ του καὶ κούνησε τὸ κεφάλι ὑπεροπτικὰ.

—"Ὀχι, καλὲ μου κύριε, κάνετε λάθος. Δὲν ἔχει νὰ κάνει τίποτα μὲ τὶς ὀδίδες. Στὶς τρεῖς καὶ μισή συνέβη κάτι τὸ ἐπιπλῶς διαφορετικὸ. Αὐτὸ ἀκόμη νὰ τὸ μάθετε. 'Ἐδῶ εἶναι τὸ ἀστεῖο, ποὺ σταμάτησε στὶς τρεῖς καὶ μισή ἀκριβῶς. Κι' ὄχι στὶς τέσσερις παρὰ τέταρτο ἢ στὶς ἑπτὰ. Στὶς τρεῖς καὶ μισή γύριζε σπῆτι πάντοτε. Τὸ βράδυ ἔνωσά. Σχεδὸν πάντοτε στὶς τρεῖς καὶ μισή. 'Ἐδῶ εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἀστεῖο.

Κοίταξε τοὺς ἄλλους, μὰ ἐκεῖνοι κοιτάζανε ἄλλου. Δὲν τοὺς εὔρισκε. Τότε ἔγνεψε τοῦ ρολοιοῦ του. Τέτοιαν ὥρα πεινούσα, ἔτσι δὲν εἶναι; Καὶ πήγαινα κατ' εὐθεῖαν στὴν κουζίνα. Καὶ τότε ἐρχότανε ἡ μητέρα. "Ὅσον ἀπαλά κι' ἂν ἀνοίγα τὴν πόρτα, πάντα θὰ μ' ἄκουγε. Κι' ὅταν στὰ σκοτεινὰ ἀναζητοῦσα κάτι νὰ βρῶ νὰ φάω στὴν κουζίνα, ξαφνικὰ ἀναβε τὸ φῶς. Τότε στεκότανε ἐκεῖ μὲ τὸ μάλλινο τρικὸ καὶ τὸ σάλι τῆς. Μὲ τὰ πόδια γυμνά. Πάντα μὲ τὰ πόδια γυμνά. (Τότε ἡ κουζίνα μας ἦτανε στρωμένη μὲ πλακάκια). Καὶ μίκραινε τὰ μάτια τῆς, γιατί τὸ φῶς ἦτανε πολὺ λαμπερὸ. Κι' εἶχε μόλις κοιμηθῆ. "Ἦτανε βράδυ, ξέρετε.

—Τόσον ἀργὰ πάλι, ἔλεγε τότε. Ποτὲ δὲν ἔλεγε περισσότερα. Μόνο: Τόσο ἀργὰ

(*) Ὁ Wolfgang Borchert εἶναι μὴ ἀπὸ τὶς πιὸ τραγικὲς φυσιογνωμίαι τῆς νεωτέρας γερμανικῆς λογοτεχνίας. Γεννήθηκε στὸ Ἀμβούργο, τὸ 1921. Πληρώθηκε στὰ 1942 στὴ χρονολογία τοῦ θανάτου του, ἔμεινε στὸ κρεβάτι. Ἄπὸ τὸ 1945 ὡς τὸ 1947, κακῆς διατροφῆς. Πέθανε σὲ ἡλικία εἰκοσιῆς ἐτῶν. Ὁ Borchert κατὰ τὴ διάρκεια τῆς σύντομης ζωῆς του ἔγραψε, ποιήματα (Laterne, Nacht und Sterne), διηγήματα (An Diesem Dienstag) καὶ θεατρικά. (Τὸ ἔργο του Dranssey von der Tür παίχθηκε τὴν ἐπαύριον τοῦ θανάτου του).

πάλι. Καὶ τότε μοῦ ζέσταινε τὸ βραδυὸ φαί καὶ μ' ἔβλεπε ποὺ ἔτρωγα. Καὶ ἔτριβε τὸ ἓνα πόδι ἀπάνω στὸ ἄλλο, γιατί τὰ πλακάκια ἦτανε πολὺ κρύα. Τὰ βράδια δὲ φόραγε ποτὲ παπούτσια. Καὶ καθότανε κοντὰ μου, ὡς ὅτου τελείωνα. Κι' ὅταν ἀκόμη ἀναβε τὸ φῶς στὴν κάμαρά μου, τὴν ἄκουα ποὺ ταχτοποιοῦσε τὰ πιάτα. Κάθε βράδυ τὸ ἴδιο συνέβαινε. Καὶ πάντα, τὶς πιὸ πολλές φορές, στὶς τρεῖς καὶ μισή. Αὐτὸ ἦτανε εὐνόητο. Πάντα. Πάντα ἔτσι γινότανε.

Γιά μιὰ στιγμή ὅλα ἦτανε ἤσυχα στὸ παγκάκι. Τότε εἶπεν αὐτὸς ἀπαλά.

—Καὶ τώρα; Κοίταξε τοὺς ἄλλους. Μὰ δὲν τοὺς βρήκε. Καὶ τότε εἶπε στὸ ρολοῖ, ἀπαλά στὸ ἄσπρογάλαζο πρόσωπό του: Τώρα, τώρα ἐγὼ ξέρω πὼς ἐκεῖνο ἦτανε παράδεισος. Ὁ πραγματικὸς παράδεισος.

"Ὅλα ἦτανε ἤσυχα στὸ παγκάκι. Τότε ρώτησε ἡ Κυρία:

—Κι' ἡ οἰκογένειά σας;

Χαμογέλασε αἰνιγματικὰ.

—'Αχ, ἐννοεῖτε τοὺς γονεῖς μου; Naί, αὐτοὶ πήγανε μαζὺ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα.

"Ὅλα πήγανε. "Ὅλα, γιὰ φαντασθῆτε. "Ὅλα πήγανε.

Χαμογέλασεν αἰνιγματικὰ.

Τότε σήκωσε τὸ ρολοῖ ψηλά, καὶ γέλασε. Γέλασε.

—Μόνο αὐτὸ εἶναι ἐδῶ. Αὐτὸ ἀπόμεινε. Καὶ τὸ πιὸ ὁμορφο εἶναι ποὺ σταμάτησε στὶς τρεῖς καὶ μισή ἀκριβῶς. 'Ακριβῶς στὶς τρεῖς καὶ μισή.

Καὶ δὲν εἶπε τίποτ' ἄλλο. Μὰ εἶχε μιὰ τόσο γέρικο φάτσα. Κι' ὁ κύριος ποὺ καθότανε πλάι του, κοιτάξε τὰ παπούτσια του. Μὰ δὲν ἔβλεπε τὰ παπούτσια του. Συλλογιζότανε τὴ λέξη παράδεισος.

Μεταφρ. Α. Ν. ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ

ΣΑΝ ΤΟΝ ΑΝΤΩΝΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ

Σὰν τὸν Ἀντώνιο εἶμαστε
καὶ σὰν τὴν Κλεοπάτρα.
Δὲν ἔχουμε τὴ λογικὴ ἐκείνη,
ποὺ θὰ μᾶς σώσει ἀπ' τὴν αἰφνίδια συμφορὰ.
Γιὰ τοῦτο κινδυνεύουμε νὰ σκοτωθοῦμε!
Τῆς ζωῆς τὰ θάσσανα μᾶς κάνουνε νὰ πικραθοῦμε.
Τὰ πάθια μας μᾶς κυβερνᾶν
τὰ πάθια ἐκεῖνα, ποὺ
σκοτώσαν ἓνα Ὀθέλλο, ἓνα Ἀντώνιο,
μιὰ Κλεοπάτρα κι ἓνα Μάκβεθ.
Στὰ πιὸ βρώμικα τὰ σκαλοπάτια
φτάνουμε,
χωρὶς ντροπὴ ἢ ἔγνοια γιὰ τ' ἀποτελέσματα,
κι ἀκόμη, πιὸ πέρα τρέχουμε,
μέσα στὰ ἀπάτητα κι ἀνεξερεῦνητα:
σ' αὐτὰ κυλοῦμε.
Μὰ ὁ Καίσαρας μιὰ μέρα θὰ φανεῖ
καὶ τότε ἐμεῖς θὰ σκοτωθοῦμε.

ΝΙΚΟΣ Α. ΜΙΚΕΛΛΙΔΗΣ

Ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

'Ανοίγ' ἡ πόρτα καὶ ἀερικὸς
χυμᾶ μέσ' στὴν αὐλὴν ὁ ταχυδρόμος.
Γιὰ τὸ κουτὶ πηγαίνει βιαστικὸς,
ὁ Ἐρμῆς ὁ γελαστός ὁ πεζοδρόμος.

Μὲ τὴ χακιά στολή του στολιστός,
καλὸς κι' ἀπλός, διαβαίνει κι' ὄλο πάει.
Γελά, μὰ πόσες πίκρες τὰχ' αὐτός,
στὴ σάκκα τὴ βαρεῖα νὰ κουβαλάει;

ΝΤΟΛΛΗ ΝΤΑΛΚΑ

Βυζαντινής έποποιίας. "Υπερευαίσθησι και πανθεισμο συναντούμε, σαν φαινό χα ρακτηριστικό θα έλεγα, σ' αυτή τη νέα μουσική μας. "Ανησυχίες υπάρχουν, αλλά κυρίως λατρεύεται μέσα και κατοικοεδρεύει η «ώραιοπάθεια», η παγανιστική «ώραιοπάθεια». "Ερμηνεύει δηλαδή η μουσική μας, ότι διέπει τον ψυχικό κόσμο του "Ελ- ληνα. «Περιφρόνηση προς το υλιστικό στοιχείο, και εξύμωση του ιδανισμού».

Φυσικά η έπικοινωνία με τους σύγχρονους συνθέτες μας δεν είναι τόσο εύκολη. Δεν άρκει η μηχανική παρακολούθηση. Δεν άρκει ν' άκούει κανένας αδιάφορα και άφηρημένα, που και που κανένα ελληνικό κομμάτι. Χρειάζεται μια έσώτερη προπα- άφηρημένα, που και που κανένα ελληνικό κομμάτι. Χρειάζεται κάποια πνευματική ένταση, για να άντλήσει ένας ρασκευαστική διάθεση. Χρειάζεται κάποιες πνευματικές έντασης, για να άντλήσει ένας ρασκευαστική διάθεση. Χρειάζεται κάποιες πνευματικές έντασης, για να άντλήσει ένας ρασκευαστική διάθεση. Χρειάζεται κάποιες πνευματικές έντασης, για να άντλήσει ένας ρασκευαστική διάθεση.

Αυτά τα λίγα είχα να πω για την "Ελληνική μουσική και για τους μουσουργούς μας. Σε έπόμενο σημειώμα μου θα προσπαθήσω να φέρω επί σκηνής τα άτομα, να κάνω ένα μικρό σκιστάρισμα της ζωής και του έργου του καθενός. Θα έπιχειρήσω— με την εξαίρεση του Καλομοίρη—να σας παρουσιάσω τους νεότερους συνθέτες μας, (γιατί τους παλαιότερους θέλω να έλπίζω πως λίγο πολύ όλοι τους γνωρίζετε πιά), και όχι όλους παρά μερικούς από τους πιο άντιπροσωπευτικούς, και από εκείνους που βρίσκονται αυτό τον καιρό στην "Ελληνική πρωτεύουσα.

ΛΟΥΛΑ ΙΕΡΩΝΥΜΙΔΟΥ

GUILLAUME APOLLINAIRE

LE BON SOMMEIL

Μισάνοιχτο είν' τ' άχειλι του.

"Ο ήλιος ψηλανέθηκε κι' ανάμεσ' άπ' τις γριλιες γλυστράει μέσα στην κάμαρη και τη γλυκοζεσταίνει.

Τ' άχειλι του μισανοιχτό.

Τά θλέφαρα κλεισμένα.

Τόσ' ήρεμ' είν' η όψη του· μαντεύω τά δνειρά του: γαληνεμένα δνειρα τόσο γλυκά ιδωμένα.

Θυμάμαι που είχα δνειρευτεί,

ότι πως ζούσα κάτου

άπό μια έρωτική μηλιά μέρες γλυκές,

που μοιάζανε νύχτες χωρίς φεγγάρι,

και πέρανα τις ώρες μου χαϊδεύοντας τις γάτες, ένω κοπέλλες μελαψές

ένα-ένα τά γλυκόμηλα άπ' τις μηλιές μαζευαν,

στις γάτες να τά δώσουν.

Τ' άχειλι του μισανοιχτό. . . .

* Ω οί άνάνες οί ήμερες!

"Η θαλπωρή είν' τόσο γλυκεια

μέσ' τη μεγάλη κάμαρη σήμερα το πρωί.

"Απ' έξω κελαηδούν πουλιά,

κι' οί άνθρωποι πιάσανε δουλειά.

Τικ τάκ, τικ τάκ,

πατώντας στ' άκροδάχτυλα

φεύγω μέσ' άπ' την κάμαρη,

τον ύπνο το γλυκό

Νά μη τονε ταράξω.

Μεταφρ. ΤΗΛ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ

* Τόν περασμένο μήνα συμπληρώθηκε ένα έτος από το θάνατο του συνεργάτη και φί- λου μας Τηλ. Παντελίδη.

Σά μηνιάσουνο δημοσιεύουμε σήμερα την πιο πάνω ανέκδοτη μετάφρασή του.

ΕΚ ΠΡΟΜΕΛΕΤΗΣ *

Θά της έλεγε πως τά παραχώρησε όλα του Δημοστένη, και τά χτήματα των παιδιών και την κηδεμονία τους. Κείνος θ' αναλάβανε τά παιδιά μαζί με τη μητέρα του. Θά του χάριζε και το χρέος και θά του χιζιζε σπίτι να ζήσουν οί δυό τους μαζί με τη Μαρούσα, χωρίς καμιά σκοτούρα, καμιάν έγνοια. Με τη δουλειά τους θά ζούσαν άνετα, χωρίς να τους λείπει τίποτε. "Ετσι θά της έλεγε. Και θάβλεπε την ιδέα της. "Η άπάντηση που θά του δινε σ' αυτά θάκρινε όλα τ' άλλα.

Μά θά τολμούσε να της πει τέτοια πράματα, θά μπορούσε να ξεστομίσει μπροστά της αυτές τις βλακειές; Να παρατήρει τά παιδιά του, να τά δώσει σ' ένα ξένο, σ' ένα αδιάφορο, για να λεφτερωθεί άπ' τις σκοτούρες, άπ' τις φροντίδες, για να μπορέσει να ζήσει με μια γυναικεία ξένη λίγους μήνες ύστερα που όρφανε- ψαν; Πώς θά τ' άκουε αυτό το τερατώδικο, πράμα η Μαρούσα; Πώς θά τ' όδρι- σκε! . . . Κι' όμως πρέπει, πρέπει! Το πιο τερατώδικο πράμα πρέπει να το κάνει, πρέπει να το πει! Το πιο άφύσικο διάβημα θά το κάνει για να φτάσει στο σκοπό του, σ' αυτό που είναι το πάλν γι' αυτόν, το έπαντο των σκέψεων και των ελπίδων του. "Αλλοίως θά ρχόταν η τρέλλα, θά ρχόταν ο θάνατος! Τί είναι η βλακεία; Τί είναι η παλιανθρωπιά, η προστυχιά, η άκαρδοσύνη; Τίποτε δεν ήταν! Τίποτε! "Ενα μονάχα υπάρχει, ένα μονάχα έχει πραγματική ύπόσταση! Και γι' αυτό το ένα και τη ψυχή ο υ ακόμα θά την πουλήσει!

"Ετσι άποφάσισε να μιλήσει της Μαρούσας.

"Όλη τη μέρα τον έκαιγε η άνυπομονησία. "Αν και ήταν ζαλισμένος, κομμένος, μ' έλαφρό πυρετό, ώστόσο το σπίτι δεν το χωρούσε. Κατέβηκε στο καφενείο. Σκέ- φηκε για μια στιγμή να πάει στον Κομποτή να τους εύρει, να τά πούνε εκεί μια χαρά οί τρεις τους, μά φοβόταν το Δημοστένη. Δεν ήξερε πως θά τόπαιρνε. Δυό φορές σηκώθηκε άποφασισμένος να το κάνει, μά και τις δυό δε βρήκε τη δύναμη. Στο τέλος παρηγορήθηκε με την ιδέα πως στο μεταξύ ο Δημοστένης θά την προε- τοίμαζε, σίγουρα θά την προείδαζε, και στη σκέψη τούτη, κάπως ήσύχασε.

"Όρες ώρες πάλι πήγαινε να το πει στους φίλους του, να το έκμυστηρευθεί στο μάρμπα-Μιχάλη, να του ζητήσει τη γνώμη του, τη συμβουλή του, μά μια κάποια συστολή τον έμπόδιζε κάθε φορά που άνοιγε το στόμα του να μιλήσει. Κάτι τι μέσα του τον έκανε να πιστεύει πραγματικά, πως όλ' αυτά, όλα, όλα, κι' οί συμ- φωνίες του με το Δημοστένη, και τά σχέδια του για τη Μαρούσα, ήσαν βλακειές κι' άποκυήματα άρρωστημένης φαντασίας. Κι' αυτή η συναίσθηση τον έμπόδιζε ν' άνοιξει το στόμα του. Κι' η μέρα κύλησε κι' άρχισε να βραδυάζει.

Γεμάτος άνυπομονησία που του γέννησε πυρετό, τράβηξε κατά το σπίτι. Δεν είχεν έρθει ακόμα. Την περίμενε ξαναμμένος, ανήσυχος, νευρικός. Κι' όταν εκείνη ήρθε κουρασμένη, τσακισμένη, κι' άπίθωσε το τσαπί της σε μια γωνιά, ο Κω- στής έβρησε να της μιλάει γι' άλλα πράματα, νευρικά, τρεμουλιαστά, άσυνάρτητα. Μά κάποτε σαν η γρηά ήταν άπασχολημένη με το φαί μαζί με τη Νίτσα, ο Κωστής βρήκε το κουράγιο να της ζητήσει να βγούνε στην αύλη να της μιλήσει για κάτι. "Η Μαρούσα τον άκολούθησε παραξευεμένη κάπως και ταυτόχρονα λιγάκι ανήσυχη άπ' το νευρικό του ύφος.

— Μαρούσα! . . . είπε, κι' ο ιδρωτας άρχισε να σχηματίζει μικροσκοπικούς θρόμβους στο μέτωπό του, αν κι' η βραδεία ήτανε μάλλον ψυχρή. Μαρούσα! . . . Σούπε τίποτε σήμερα ο Δημοστένης;

— "Ο Δημοστένης; άπόρησε η Μαρούσα. "Οχι! Τι να μου πει!

"Ο Κωστής που θεώρησε την έρώτησή του σαν μια πρώτης τάξεως άρχή, κι' ένοιώθε κουράγιο να συνεχίσει ως το τέλος, έπαθε σαν έλαφρά ψυχρολουσία. Τόχε μέσα του σίγουρο πως ο Δημοστένης θά της έκανε λόγο. Πώς θά το συζητούσαν το ζήτημα, και πως θά της κλόνιζε τους δισταγμούς. Πόσο θά τον εύκόλυνε αυτό τον Κωστή!

— Τίποτε, τίποτε; . . . επέμεινε ο Κωστής. Για μένα. . . για κάτι σχέδια. . . μια συμφωνία που κάναμε; . . .

* Συνέχεια από το προηγούμενο.

τερα της σύγχρονης γαλλικής μουσικής κι' αποτελείται από συνθέσεις για πιάνο, για έγχορδα, από χοροδράματα, καντάτες και τραγωδία, όπου, παρά τις τολμηρότητες της αναζητήσεως, η μελωδία ρέει πηγαία κι' εμπνευσμένη.

***

Η θεατρική κίνηση συνεχίζεται, όπως πάντα, ζωηρή στο Παρίσι, αλλά η ποιότητα των έργων που ανεβάζεται είν' αρκετά χαμηλή. Γι' αυτό το λόγο πολλά θέατρα καταφεύγουν και πάλι στο κλασικό ρεπερτόριο. Έτσι, το θέατρο Mariigny ανέβασε τον «Έγκμοντ» του Γκαίτε, που τόσο η κριτική όσο και το κοινό το υποδέχτηκαν δίχως πολύ ενθουσιασμό. Αντίθετα, «Ο Έμπορος της Βενετίας» του Σαίξπηρ, διασκευασμένος—αυτός οι περιφημες διασκευές των κλασικών κατάντησαν αγιάτρευτη πληγή— από τον Πάολ Λονόλντ, στο «Θέατρο της Τσέπης», μ' όλη τη φτώχεια των σκηνηκών και των κοστούμιών και την έλλειψη σκηνοθεσίας, είχε άρκετη επιτυχία, χάρη στο παίζιμο του μεγάλου ρώσου καλλιτέχνη Σμάρα, που έρμηνεύει λαμπρά το ρόλο του Σάυλοκ.

Η «Αθηναίς» του Ρομπέρ Φαβάρ είναι έν' από τα πιο άνοστα έργα του τελευταίου καιρού. Πρόκειται για μια άπιαστη φάρσα με πολλές χοντροκοπιές. Το μονόπρακτο «Ο Συνταγματάχης μου» του Ζεγκώφ στο «Θέατρο του Έργου» παρουσιάζει ένα γέρο άξιωματικό, άρρωστο από λευκαμία, άνικανο διανοητικά και σωματικά, που η νεύρη γυναίκα του τον άπατάει σχεδόν μπρός στα μάτια του μ' ένα νεαρό.

Ένα έργο που η κριτική το δέχτηκε μ' εϊμένεια είναι το «Ίδου ή λύρα» του Jean Lasseigne, που για πρώτη φορά παρουσιάζεται στο θέατρο. Πρόκειται για μια δραματική έρωτική σύγκρουση ανάμεσα σε μια καλόγρια κι' ένα νεαρό άξιωματικό, σύγκρουση που, φυσικά, τελειώνει τραγικά.

Το θέατρο της «Γκατιέ—Μονπαρνάζ» ανέβασε για πρώτη φορά μια σειρά από εικόνες του Άνρϋ Μοννέ, σατιρικού, ζωγράφου και ήθοποιου, σύγχρονου του Γκαβάρνι και πρόγονου του Κοιουτελίν, με τον τίτλο «Κοινολίνα και Γκιλλοτίνα». Είναι κωμικά έπεισόδια, συχνά άφελη, που μεταδίδουν ώστόσο την ευθυμία μ' όλο τον κυρό, στο βάθος, ρεαλισμό τους. Το έργο ανέβηκε άπ' την Έλληνίδα διευθύντρια του θεάτρου και ήθοποιό Χριστίνα Τσίγκου, με σκηνογραφίες του επίσης Έλληνα καλλιτέχνη

Θεοφάνους Μασούκη και μουσική του Ζάν Βινέρ.

***

Πέθανε ο Ζάν Ντέ Λαβάζ, θεατρικός συγγραφέας, που έγραψε πάμπολλα έργα, κωμωδίες και κωμίες φάρσες, γνωστός στην Ελλάδα άπ' το θέατρο του Λογοθετίδη, που έρμήνευσε μ' επιτυχία άρκετους ρόλους από μια παραγωγή, φυσικά, κατώτερη πνευματικώς. Και στ' αλήθεια, κρίμα ένα ταλέντο, σαν του Έλληνα κωμικού, να κατατρίβεται με έργα που δεν προσφέρουν τίποτα, εκτός από δυό γαργαλιστικές ώρες.

—Σε λίγο θα γνωστή σε τανία η ζωή της περιφημης γαλλοισπανίδας χορευτήρας Ότερό, που έλαμψε γύρω στα 1900 με την τέχνη της και ήταν γνωστή ως «η ώραία Ότερό».

—Στην Έθνική Βιβλιοθήκη των Παρισίων άνοιξε μια έξαιρετικά ενδιαφέρουσα έκθεση διακοσμημένων χειρογράφων του 7ου—12ου αιώνα μ.Χ. Τα χειρόγραφα αυτά, 340 τον αριθμό, περιλαμβάνουν Εναγγέλια και Ψαλτήρια, φιλοτεχνημένα πριν άπ' την εποχή των Καρολιδών, άλλα εκκλησιαστικά βιβλία και χειρόγραφοι Βίβλους του 12ου αιώνα.

—Το Βραβείο των Κριτικών άπονεμήθηκε στη Φανσουάζ Σαγκάν, συγγραφέα ηλικίας 17 χρονών, για το πρώτο της μυθιστόρημα: «Καλημέρα, θλίψη». Μ' αυτό θ' άσχοληθούμε σ' άλλο μας άρθρο.

—Το Βραβείο Έλένης Βαχαρέσκο δόθηκε στην Άντονία Βαλλαντέν για τη βιογραφία της: «Το δρόμα του Άλβέρτου Άϊνστάϊν», ένα άπ' τα συνθετικότερα έργα για το μεγάλο επιστήμονα. Η Βαλλαντέν είναι γνωστή κι' από τις ώραϊες βιογραφίες της του Χάινε και του Γκόγια.

—Η Γαλλική Κωμωδία έδωσε τελευταία παραστάσεις στην Έλβετία, όπου έπαιξε μ' επιτυχία έργα του Ρακίνα, του Μολιέρου και νεοτέρων.

—Η Γαλλική Ακαδημία άπένευσε τα έτήσια μεγάλα βραβεία της: της Λογοτεχνίας στον Ζάν Γκιττόν και του Μυθιστορηματος στον Πιέρ Μουανώ (για το «Βασιλικό Κυνήγι») και στον Πάολ Μουσσε (για το «Χρόνι πάνω σε μια γαλωνέζικη άγάπη»).

—Τη στιγμή που χαράζω αυτές τις γραμμές, πληροφορούμαι με πολλή χαρά και περηφάνεια πως το Μέγα Γαλλικόν Βραβείον για τη Λογοτεχνία άπονεμήθηκε στο Νίκο Καζαντζάκη για το έρ-

γο του «Βίος και πολιτεία του Άλέξη Ζορμπά», που κυκλοφόρησε στις εκδόσεις του μεγάλου Οίκου Πλόν.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ

Τ.Γ.— Στο προηγούμενο άρθρο μας, σχετικά με τον Έπιάμπλ, ή φράση: «η έναίσιμη διατριβή του: «Ο Μύθος του Ρεμπώ» επί δικτατορία να διαβαστή επί δικτατορία».

Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Λογοτεχνικές ειδήσεις.— Καλλιτεχνικά νέα.— Ένας νέος Έλληνας καλλιτέχνης του τραγουδιού.

Ο Ούγγο Μορέτι παράδωσε στον εκδότη Vallecchi (Βαλέκι) το νέο του βιβίο, μια συλλογή από διηγήματα όπου περιγράφει τη ζωή της «Via Del Babuino» και της «Via Margutta», των δυό δρόμων που είναι οι καλλιτεχνικοί πνεύμονες της Ρώμης των εϊκαιστικών τεχνών. Το βιβλίο αυτό περιμένεται άναπόδοτα από το άναγνωστικό κοινό της Ρώμης και από τους καλλιτέχνες, που είναι περήγοι να βρούν τα πορτραίτα τους μέσα από τις σελίδες του.

Ένας από τους μεγαλύτερους καλλιτέχνες του θεάτρου και κινηματογράφου, ο Βιττόριο ντέ Σίκα, πρωταγωνιστεί στο πρώτο θεατρικό έργο του Ίωσήφ Μαρόττα «Καλησπέρα Δόν Κατέλλο», που ανέβηκε στη Νεάπολη. Ο νέος συγγραφέας είναι πολύ γνωστός όχι μονάχα στην πατρίδα του αλλά και στο έξωτερικό, με τα Ναπολιτάνικα μυθιστορήματά του. Αυτό τον καιρό το έργο του «Μαθητές του Ήλιου» τυπώνεται στην Άγγλία, κι ένα άλλο του έργο «Ο γιος της Νάπολης» τυπώνεται στη Γερμανία, στη Γαλλία και στην Έλβετία.

Ο Luigi Bartolini κατέθεσε μήνυση κατά του εκδότη Λογζανέζι και ζητά τα συγγραφικά δικαιώματα από τις 16 έβνες εκδόσεις του πασίγνωστου έργου του «Κλέφτες ποδηλάτων». Αυτές τις μέρες το βιβλίο ξανατυπώνεται από τον μεγάλο εκδοτικό οίκο Βαλέκι. Ο ίδιος εκδότης τυπώνει επίσης κι ένα μικρό μυθιστόρημα του Μπαρτολίνι, το «Κυνήγι φασιανών», που θα στολιζεται με έφτά πρωτότυπες ξυλογραφίες του συγγραφέα. Ο Λ. Μπαρτολίνι είναι από τους Έταλούς λογοτέχνες που παράλληλα κατέχουν και στη ζωγραφική εξέχουσα θέση.

Ο Άλμπέρτο Μοράβια παράδωσε στον εκδότη Μπιομπάνι το νέο του μυθιστόρημα «Η Καταφρόνια». «Ήσως του είναι αυτή τη φορά ένας σεναριογράφος» πρόκειται για μια έρωτική ιστορία στο σύγχρονο Έταλικό κινήματογραφό. Μετά την προμερία του θεατρικού του έργου «Τσαρική κωμωδία», που ανέβηκε στο Μιλάνο, έφυγε για την Ίσπανία. Ο Μοράβια όλο ταξιδεύει.

Η Έθνική Ακαδημία Δραματικής Τέχνης όργάνωσε στο θέατρο «Ελισάβετ» ένα φιλολογικό μνημόσυνο για τα τριάντα χρόνια από το θάνατο της μεγάλης Έταλικής ήθοποιού Έλεονώρας Ντούζε.

Από τα σημαντικότερα καλλιτεχνικά γεγονότα της Έταλίας ήθηξεν, τον περασμένο μήνα, οι μεγαλειώδεις παραστάσεις του «Προμηθέα Δεσμώτη» του Αισχύλου, (με πρωταγωνιστή τον μεγάλο ήθοποιό Βιττόριο Γιάσμιν) και της «Αντιγόνης» του Σοφοκλή, στο περίφημο άρχαίο Έλληνικό θέατρο των Συρακουσών.

Έξαιρετικά επιτυχές το ρεσιτάλ του νέου Έλληνας μπάσσου Χοίστου Νικολάου που δόθηκε στην άθουσα «Πόν V1» την Κυριακή 31 του Μάρ.

Το έθνευικό μέταλλο της φωνής, ή τεράστια έκταση και ή όμοιογένεια, μαζί μ' ένα άίσθημα πηγαίας μουσικότητας δείχνει άόμοιη μία φορά το καλλιτεχνικό διαμόνιο της φωνής, που έχει γεμίσει τα μεγαλύτερα θέατρα του παλιού και του νέου κόσμου, με Έλληνες και Έλληνίδες πρωταγωνίστριες.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΔΑΛΜΑΤΗ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Άννας Μακράβα—Χατζηνικολάου, «Ο Άγιος Μάμας, Άθήνα, 1953. Έκδοσις του Γαλλικού Ίνστιτούτου Άθηνών άο. 57, Κέντρο Μιζανθιστικών Σπουδών—Μουσικό Λαογραφικό Άρχείο, Διεύθυνση Μέλωπος Μεωλιέ. Καπλαδοκία 9, σελ. 116 πίν. I—XVII.

Είς τους άναγνώστας των Κυπριακών Γραμμάτων έπαιρούσασα πρώ τους χρόνον (τόμ. Ις' (1951) σ. 161) την πρόωτην έπιστημονικην έργασίαν της αυτής την έπιστημονικην έργασίαν της αυτής του Βυζαντινού Μουσείου Άθηνών, έκδοθεισαν και ταύτην υπό του Γαλλικού Ίνστιτούτου Άθηνών. Το λαμπρόν του ίδουμα, το όποιον προσφέρει άνεπιμήτους ύπηρεσίας εις την έλληνικην έ-

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1954-55

ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΟΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

1) ΑΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ εις τὴν Α' Γυμνασίου καὶ εἰς τὴν Προγυμνασιακὴν τάξιν θὰ διεξαχθῶσιν ὡς ἑξῆς :

- α) Προφορικαὶ ἐξετάσεις εἰς πάντα τὰ μαθήματα τῶν ἐκ Λευκωσίας καὶ περιχώρων προερχομένων, τὴν Δ ε υ τ έ ρ α ν, 5 Ἰουλίου ἐ.ἔ., ὥρα 7.30 π.μ.
- β) Προφορικαὶ ἐξετάσεις εἰς πάντα τὰ μαθήματα τῶν ἐκ τῶν χωρίων προερχομένων, τὴν Τ ρ ί τ η ν, 6 Ἰουλίου ἐ.ἔ., ὥρα 7.30 π.μ.
- γ) Γραπτὰ ἐξετάσεις πάντων, εἰς τὰ Ἑλληνικά (σύνθεσιν ἐπὶ γενικοῦ θέματος καὶ ὀρθογραφίαν ἐκ τοῦ Ἀναγνωστικοῦ τῆς Στ' δημοτικοῦ) καὶ εἰς τὰ μαθηματικά (ἀριθμητικὴν) τὴν Τ ε τ ά ρ τ η ν 7 Ἰουλίου ἐ.ἔ., ὥρα 8 π.μ. Δικαιώματα ἐξετάσεων διὰ τὴν Α' Γυμνασίου μία λίρα (£1) καὶ διὰ τὴν Προγυμνασιακὴν δέκα σελίνια (10/-).

Τὰ ἀπολυτήρια τῶν Δημοτικῶν Σχολείων πρέπει νὰ εἶναι δεόντως κεκρωμένα ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς σχολικῆς ἐφορείας. Ταῦτα πρέπει νὰ κατατεθῶσιν εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ σχολείου μέχρι τῆς 3 Ἰουλίου ἐ.ἔ. Ἄν εἰς ταῦτα δὲν ἀναγράφεται ὑπευθύνως ἡ ἡμερομηνία γεννήσεως, πρέπει νὰ προσκομισθῶσι πιστοποιητικὰ γεννήσεως τῆς Διοικήσεως.

2) ΑΙ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΟΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ θὰ διεξαχθῶσιν τὴν 1 Ἰουλίου συμφώνως πρὸς πρόγραμμα. Τὰ ἐνδεικτικὰ πρέπει νὰ κατατεθῶσι τὸ θραδύτερον μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου ἐ.ἔ. Δικαιώματα κατατακτηρίων ἐξετάσεων τριάκοντα σελ. (£1-10-0). Αἱ γραπτὰ ἐξετάσεις γίνονται διὰ μελάνης, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ φέρωσι μαζί των οἱ ἐξεταζόμενοι. Ἐξετάσεις εἰς ἄλλας ἡμέρας καὶ ὥρας δὲν θὰ διεξαχθῶσιν. Δευτέρα σειρά ἐξετάσεων θὰ γίνῃ τὸν Σεπτέμβριον. Εἰς ταύτας θὰ δύνανται νὰ παρακαθίσωσι καὶ ὅσοι θὰ ἀπορριφθοῦν εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τοῦ Ἰουλίου συμφώνως πρὸς εἰδικὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

ΕΚ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΕΙΟΥ